

Akademie věd
České republiky

Teze disertace
k získání vědeckého titulu „doktor věd“
ve skupině věd filologických

Pohledy na dějiny češtiny a české dějiny

Komise pro obhajoby doktorských disertací v oboru bohemistika

Bohumil Vykypěl
Ústav pro jazyk český AV ČR, v.v.i.

Brno 2021

Předkládanou disertací je knižní publikace *Perspektiven auf die Geschichte des Tschechischen und die tschechische Geschichte* (München, LINCOS Europa, 2016 = LINCOS Studies in Slavic Linguistics, sv. 41, 235 s., ISBN 978–3–86288–707–1). Autor v ní usiluje o nové pohledy na různé staré otázky dějin češtiny a českých dějin.

I. Jedním z leitmotivů práce je komparativní perspektiva, v bohemistice nezřídka zanedbávaná: srovnání s jinými dějinami. Potřebu takové perspektivy nedávno na emblematickém příkladě Jana Husa zdůraznil Pavel Soukup (2015, 23) a v tomto ohledu může být velmi obohacující systematické srovnání s keltskými národy a jejich jazyky, které se podobně jako čeština nacházely v magnetickém poli velkých dominantních národů a jazyků a jimi zprostředkovaných kulturních vlivů, ale zároveň měly vlastní svébytné kulturní a jazykové komponenty. V první kapitole své knihy k tomu autor nabízí několik náčrtů (I. kap.: „*Analytisches Vergleichen*“ *keltischer und slavischer Sprachen*, s. 9–65).

V prvním oddíle se na dvou příkladech – duálu v keltských a slovanských jazycích a neurčitém členu v keltských a určitém členu ve slovanských jazycích – ukazuje fungování emblematického nonkonformismu v jazycích: posílení určitého strukturního rysu jazyka, jímž se uživatelé tohoto jazyka mohou odlišit od uživatelů konkurenčního dominantního jazyka.

V dalším oddíle se pojednává o shodách a rozdílech v recepci a roli stejných jevů v dějinách keltských a západoslovanských jazyků a národů: o roli reformace v dějinách jazyka; o významu přisuzovaném ortografii; o rozdílech v kodifikaci spisovných jazyků daných tím, zda kodifikovaný jazyk byl mateřským jazykem kodifikátorů nebo ne; o roli síly moderního státu při jazykové unifikaci; o sporech o to, co představuje v dějinách jazyka kontinuitu, zda vliv cizího jazyka nebo zásah kodifikátorů; o výkladu pojmu kulturní závislosti; o názorech na to, jakou roli hraje jazyk při definici národa; o roli historie při legitimizaci národa; o tom, co je po smrti jazyka.

Konečně třetí oddíl nabízí keltské inspirace pro periodizaci dějin češtiny, chápe-li periodizaci jako znázorňovací nástroj. V dějinách britonské větve keltských jazyků se pracuje s trichotomií starý – střední – nový jazyk: starý jazyk jsou fragmenty; střední jazyk je jazyk památek, ale dnešním neškoleným mluvčím nesrozumitelných; nový jazyk je jazyk památek dnešním mluvčím více méně srozumitelných. Takovou trichotomii můžeme užít i pro češtinu, protože lépe znázorňuje její dějiny: stará čeština je to, co se v bohemistice obvykle nazývá pračeština, tedy jazyk různých fragmentů; střední čeština je to, co se v bohemistice nazývá stará čeština, jazyk památek běžným mluvčím ve skutečnosti ne příliš srozumitelných; nová čeština je to, co se v bohemistice nazývá střední a nová čeština, dnešním mluvčím více či méně dobře srozumitelná.

Dodatkem se pak ještě rozebírá názor Romana Jakobsona, že cyrilometodějská misie a jí vytvořená staroslověnská kultura byly výrazem rovnoprávnosti vernakulárních jazyků ve východní Evropě, a mimo jiné se poukazuje na odvěkou existenci vernakulárních kultur na periferiích západní Evropy – anglosaské, skandinávské a právě keltské – i na analogické dobové vernakularizační úsilí v západní Evropě.

II. Jiné téma ve své podstatě rovněž komparativní jsou výkony starší české gramatografie. Při psaní o nich sice hrozí, že budeme více či méně ahistoričtí, ale slovy Rogera Scrutona (1998a, 252) skutečný smysl propůjčuje minulé věci teprve její vztahování k našemu vlastnímu životu. Podobně pak aktivnímu účastníkovi současného lingvistického dění možná napínavější než „antikvární“ perspektiva přijde perspektiva „aktualizující“, hledající u minulých gramatiků inspiraci pro dnešní práci. K tomuto tématu přináší několik námětů druhá kapitola, která se dívá očima funkčně-strukturní pražské školy na dílo starých českých gramatografů (II. kap.: *Ältere tschechische Grammatographie und funktional-strukturelle Linguistik*, s. 67–102).

Nejdříve se obecně staví otázka předchůdců uznávaných moderními jazykovými školami: ukazuje se, že předchůdci bezprostřední, „otcové“, jsou často opovrhováni, zatímco „dědové“ nebo praotcové nikoli (např. Noam Chomsky nepsal příliš pěkně o amerických strukturalistech, zatímco chválil „kartesiánské lingvisty“, a dnešní neofunkcionalisté zase nepíší pěkně o Chomském, ale chválí mladogramatiky). To se pak konkrétně ukazuje na reflexi starší české gramatografie v pražské škole: mladogramatici nebo historičtí jazykovědci se nechválí, zatímco o gramaticích dřívějších se příležitostně píše pěkně. Nato autor pojednává také o konkrétních inspiracích, které pražská škola nachází u starších českých gramatiků: zejména o aspektu, préteritu, kondicionálu a sémantice a jejich popisu v gramatikách češtiny do počátku 19. století. Nejširší společný jmenovatel mezi pražskou školou a starými gramatiky přitom představuje „ahistorický“ či strukturní (ne historický či vývojový) a „praktický“ či funkční (ne pozorovatelsky neangažovaný) pohled na jazyk, rozdíl pak naopak míra imanentnosti popisu jazyka, tedy fakticky míra jeho oproštění od latiny, větší u pražanů a menší u starých gramatiků.

III. Další kapitola nabízí jinou variaci komparativní perspektivy vržené v druhé kapitole: ukazuje rozdílné vidění jednoho rysu staré češtiny optikou dvou strukturalistických jazykových teorií (III. *Komutace v glosematice a ve fonologii: případ staročeských „likvid“*, s. 103–110). Autor předvádí, že staročeským slabičným likvidám se přisuzuje různá jazyková hodnota v teoretickém rámci glosematiky a v teoretickém rámci fonologie: v prvním mají status variant, v druhém invariant. Staročeské likvidy představují velmi instruktivní konkrétní příklad pro obecnou demonstraci rozdílů mezi glosematickým a fonologickým či širše funkčně-strukturním popisem jazyka a vůbec viděním světa, když glosematika vidí jazyk a svět sám o sobě, zatímco pražská škola se dívá na jazyk a svět z hlediska účelu, jaký má pro člověka. Zároveň chce toto pojednání přispět k překonání určité teoreticko-metodologické monotonie v historické jazykovědné bohemistice.

IV. Čtvrtá kapitola se dotýká jiného významného – téměř osudového, ale každopádně věčně se vracejícího – tématu dějin češtiny a Čechů, totiž Palackého „stýkání a potýkání“ s Němci, ale také s němčinou (IV. kap.: *Older Czech in the mirror of language contact*, s. 111–131). Úvodem se toto téma zasazuje do širšího rámce pojednáním o stavu a úkolech kontaktologického bádání o češtině do národního obrození. Pak přichází několik příspěvků k tomuto bádání. Nejprve autor formuluje několik obecných poznámek ke konkrétní otázce vlivu němčiny na češtinu: upozor-

ňuje na zásadní neostrost pražsko-strukturalistického pojmu jazykového svazu, rozlišuje mezi makroperspektivou a mikroperspektivou v kontaktologii, zdůrazňuje nutnost skutečně historicky-realistickeho, neapriorního přístupu k otázkám jazykového kontaktu. Posledně zmíněný přístup se pak snaží uplatnit v polemice s několika autory prací na téma vlivu němčiny na češtinu v oblasti fonologie. Nakonec píše o tématu česko-německého jazykového kontaktu v pražské škole a ukazuje, že zatímco u reprezentantů první generace pražské školy představoval předpoklad vlivu němčiny na nelexikální oblasti češtiny samozřejmost, později tomu nebylo tak zjevné. Obecným poselstvím této kapitoly je snaha o jinou než pouze národně hodnotící perspektivu v otázkách česko-německých jazykových kontaktů.

V.–VII. Na téma čtvrté kapitoly vlastně volně navazují další tři kapitoly. Někteří badatelé jsou toho názoru, že český národ byl vymyšlen teprve v 19. století, v čemž se implicity čte i názor, že také jazykové vymezení Čechů vůči Němcům bylo postulováno teprve v 19. století. Tento názor byl přirozeně také zpochybňován. Zmíněné tři navazující kapitoly tento spor nechtějí rozhodnout, chtějí pouze přispět několika poznámkami k úvahám o povaze moderního českého národa.

Nejdříve autor v páté kapitole stručně formuluje několik obecných polemických poznámek k pojetí národa jako konstruovaného celku (V. kap.: *Creating the nation*, s. 133–135).

V šesté kapitole pak píše o jedné výrazné intelektuální postavě moderního českého národa: jazykovědci a literárním historikovi Vilému Mathesiovi (VI. kap.: *Vilém Mathesius – einige Bemerkungen zu seinem Leben und Werk*, s. 137–152). V první části se pojednává o Mathesiově hlavním kulturněpolitickém hesle – kulturním aktivismu. Autor ukazuje jeho paradoxní podstatu: deklarovaný antiromantismus kulturního aktivismu staví na romantických ideách. V druhé části se definuje Mathesiovo postavení v jeho intelektuálním milieu jako postavení „lokálního proroka“ (srov. Mlejnek 2000, 9 k tomuto pojmu) a ukazuje se principiální napětí spojené s takovým postavením, ale také naopak konkrétní inspirace jako například Mathesiova stížnost na jednostranně uměleckou orientaci moderní české kultury nebo zdůraznění potřeby tvůrčí spolupráce ve vědě.

Konečně v sedmé kapitole se česká společnost za vlády komunistické strany nahlíží z perspektivy lingvistické komunity (VII. kap.: *Linguistik und die ideologische Struktur der Zeit*, s. 153–172). Nejdříve se v obecném úvodu píše o stavu a úkolech bádání o osudech české jazykovědy za komunistického režimu. Nato následuje několik příspěvků k tomuto bádání. První je věnován vztahu strukturalismu a (komunistického) marxismu, totiž otázce, zda existovaly i vnitřní předpoklady pro angažmá předních pražských strukturalistů v komunistickém režimu; jako nejobecnější jmenovatel se tu zmiňuje Leškova „deheroizace individua“, ale příklad Bohumil Trnky, režimu vzdorujícího konsekventního strukturalisty, je autorovi dokladem, že vnitřní předpoklady pro spojení strukturalistů s komunisty nestačí. V další části autor ukazuje, jak levicoví, programově racionálně založení intelektuálové jako Bohuslav Havránek teprve postupně začali chápat absurdní povahu nového režimu. Nakonec se pojednává o Václavu Černém a strukturalistické pražské škole; autor je toho názoru, že Černého averze vůči strukturalismu přišla až ex post – po zkušenosti s jednáním Havránka a Mukařovského po roce 1948.

VIII.–X. Závěrečný celek tvoří rovněž tři kapitoly, které se opatrně dotýkají hodnoty českých dějin a českého písemnictví a postavení české kultury v Evropě.

Nejdříve přináší osmá kapitola pokus o náčrt vrcholů a pádů české společnosti a českého písemnictví, jak je vidí autor (VIII. kap.: *Die Höhen und die Tiefen der tschechischen Kultur*, s. 173–178): vrchol 14. století s karlovskými Čechami a písemnictvím klasické staročeštiny a pád (krátkého) 15. století s izolujícími husitskými válkami a jen časovou literaturou, vrchol (dlouhého) 16. století s internalizovanou konfesní tolerancí a „demokratizací kultury“ jako snahou o kulturu nejen pro elity a pád baroka s intolerancí a nevolnictvím a žánrově-funkční restrikcí písemnictví a nakonec po hledajícím osvícenství a obrození poslední vrchol v době první republiky.

Pak autor v deváté kapitole uvažuje o místě středověkých českých zemí v Evropě (IX. kap.: *Wo liegt Böhmen und andere wichtige Fragen*, s. 179–186). Vycházejí z Tornowových definičních rysů středověké východní Evropy (mezery v žánrovém rejstříku literatury, sakrální jazyk překrývající jazyky vernakulární), ukazuje, že české země náležely do západní Evropy, resp. tvořily její periferii, vyznačující se relativně menším objemem vernakulárního písemnictví a relativně větší mírou jeho anonymity.

Nakonec se v poslední kapitole zdůrazňuje dialektická povaha asimilace kulturních periferií (X. kap.: *Dialektisch assimilierte Peripherie oder Wyclif, Hus und die Bibel*, s. 187–191). Jako příklad pro to se přitom bere možný vliv existence staročeského překladu Bible na vznik překladu anglického, tedy vlastně obrácený směr vlivu, směřující naopak z periferie do jádra.

Seznam literatury použité v doktorské disertaci

- Aarsleff, H. 1970. The history of linguistics and Professor Chomsky. *Language* 46, 570–585.
- Abalain, H. 2000. *Histoire de la langue bretonne*. 2. vyd. [Paris].
- Agnew, H. L. 1993. *Origins of the Czech National Renaissance*. Pittsburgh.
- Albrecht, J. 2007. *Europäischer Strukturalismus*. 3. vyd. Tübingen.
- Andrejčin, L. 1977. *Iz istorijata na našeto ezikovo stroitelstvo*. Sofija.
- Auty, R. 1962. Úvahy o všeslovanském jazyku v době obrozenské. *Slavica Pragensia* 4, 543–549.
- Baár, M. 2010. *Historians and Nationalism: East-Central Europe in the Nineteenth Century*. Oxford.
- Bakoš, M. (ed.) 1969. *Avantgarda 38. Štúdie, články, dokumenty*. Bratislava.
- Bakoš, V. 2006. *Avantgardistický projekt modernity (Z dejín slovenskej umeleckej a vedeckej avantgardy)*. Bratislava.
- Balcou, J. – Le Gallo, Y. (ed.) 1987. *Histoire littéraire et culturelle de la Bretagne*. I–III. Paris – Genève.
- Balhar, J. (ed.) 2002. *Český jazykový atlas 4*. Praha.
- Ball, M. J. – Müller, N. (ed.) 2009. *The Celtic Languages*. 2. vyd. London – New York.
- Bárczi, G. 2001. *Geschichte der ungarischen Sprache*. Ed. W. Meid. Innsbruck.
- Bartlett, R. 2009. Evropa a přemyslovský stát. In: Sommer et al. 2009, 15–31.
- Bartoš, F. M. 1950. Husův přítel z Českých Budějovic. *Jihočeský sborník historický* 19, 43–44.
- 1959. *Ze zápasů české reformace*. Praha.
- Bednář, M. 2016. Palacký zdaleka není odepsán. *Lidové noviny* 29, č. 37, 13. 2. 2016, s. 22.
- Beer, A. 1905. O stopách vlivu německého v češtině staré. In: *Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná*, 1905, č. 7.
- Bělič, J. 1949. Zásady Palackého v otázkách jazykové kultury. In: *Tři studie o Palackém*. Ed. F. Kutnar. Olomouc, 166–237.
- 1950. K otázce vzniku nové spisovné češtiny. *Slovo a slovesnost* 12, 9–15.
- 1972. *Nástin české dialektologie*. Praha.
- 1978. František Martin Pelcl a český jazyk. *Slavica Pragensia* 21, 115–131.
- Bělina, P. 2001. Mezi reformou a revolucí. In: *Velké dějiny zemí Koruny české*. X. Praha – Litomyšl, 155–453.
- Beneš, Z. 2005a. Gollovec Josef Pekař? In: *Jaroslav Goll a jeho žáci*. Ed. B. Jiroušek, J. Blüml a D. Blümlová. České Budějovice, 331–341.
- 2005b. Historiografický strukturalismus Františka Kutnara (Pokus o nástin). In: *Přednášky z XLVIII. běhu Letní školy slovanských studií*. Ed. J. Hasil. Praha, 150–156.
- Benešovsky, M. 1587. *Knížka slov českých vyložených odkud svůj počátek mají [...]*. Praha.
- Berger, T. 1993. *Das System der tschechischen Demonstrativpronomina. Textgrammatische und stilspezifische Gebrauchsbedingungen*. München.
- 1999. Die Gebrauchsbedingungen des bestimmten Artikels im älteren Obersorbischen. *Lětopis* 46, wosebny zešiwk, 7–23.
- 2000. *Nation und Sprache: das Tschechische und das Slovakische*. In: *Nation und Sprache. Die Diskussion ihres Verhältnisses in Geschichte und Gegenwart*. Ed. A. Gardt. Berlin – New York, 825–864.
- 2001. Sprache und Nation. In: *Deutsche und Tschechen. Geschichte – Kultur – Politik*. Ed. W. Koschmal, M. Nekula a J. Rogall. München, 186–192.

- 2008. *Studien zur historischen Grammatik des Tschechischen. Bohemistische Beiträge zur Kontaktlinguistik*. München.
- 2010. Argumentace reformátorů českého pravopisu v letech 1780–1850. In: *Dějiny českého pravopisu (do r. 1902)*. Ed. M. Čornejová, L. Rychnovská a J. Zemanová. Brno, 343–359.
- 2011. Perfektivierung durch Präfix im Tschechischen. Vermeintliche und tatsächliche Besonderheiten. *Wiener Slawistischer Almanach* 67, 33–52.
- 2013. Purismus und Sprachtypologie. In: *Bilingualer Sprachvergleich und Typologie: Deutsch – Tschechisch*. Ed. M. Nekula, K. Šichová a J. Valdrová. Tübingen, 299–319.
- 2014. The convergence between Czech and German between the years 900 and 1500. In: *Congruence in Contact-induced Language Change: Language Families, Typological Resemblance, and Perceived Similarity*. Ed. J. Besters-Dilger, C. Dermakar, S. Pfänder a A. Rabus. Berlin – Boston, 184–198.
- Bergounioux, G. 2006. Entre épistémologie de la grammaire comparée et figure de l'intellectuel : la situation d'Antoine Meillet. In: *Meillet aujourd'hui*. Ed. G. Bergounioux a C. de Lamberterie. Leuven – Paris, 109–135.
- Bermel, N. 2007. *Linguistic Authority, Language Ideology, and Metaphor: The Czech Orthography Wars*. Berlin – New York.
- Betsch, M. 2000. *Diskontinuität und Tradition im System der tschechischen Anredepronomina (1700–1850)*. München.
- Betts, R. R. 1969. *Essays in Czech History*. London.
- Binar, V. 2006. [Komentář]. In: Fučík 2006, 329–343.
- Bittner, K. 1936. *Deutsche und Tschechen. Zur Geistesgeschichte des böhmischen Raumes*. I. Brünn etc.
- Bláha, O. 2008. Stach, Václav. In: *Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky*. Ed. J. Černý a J. Holeš. Praha, 585–586.
- Blahoslav, J. 1991. *Gramatika česká Jana Blahoslava*. Ed. M. Čejka, D. Šlosar a J. Nechutová. Brno.
- Blahynka, M. – Pešat, Z. 2000. Praha–Moskva. In: *Lexikon české literatury*. 3/II. Ed. J. Opelík. Praha, 1048–1052.
- Boček, V. 2012. I. ideologická konference vysokoškolských vědeckých pracovníků v Brně a její místo v dějinách československé jazykovědy v 50. letech 20. století. *Dějiny vědy a techniky* 45, 88–104.
- 2014. Poznámka k pojmu expanze v etymologické lexikografii. In: *Sophia Slavica. Sborník příspěvků věnovaných PhDr. Žofii Šarapatkové k osmdesátým narozeninám*. Ed. V. Boček a B. Vykypěl. Brno, 25–31.
- 2015. Rezension zu Šmejkalová 2015. *Český časopis historický* 113, 1063–1066.
- Boček, V. – Malčík, P. (ed.) 2011. *Václav Machek: Korespondence*. I–II. Praha.
- Bock, A. 2007. Der polyglotte Artus – zum Code-Switching im mittelkornischen Drama „Beunans Ke“. In: *Kelten-Einfälle an der Donau. Akten des Vierten Symposiums deutschsprachiger Keltologinnen und Keltologen, Linz/Donau, 17.– 21. Juli 2005*. Ed. H. Birkhan. Wien, 39–50.
- Bock, A. – Bruch, B. 2008. *An Outline of the Standard Written Form of Cornish*. http://kernowek.net/Specification_Final_Version.pdf
- Boguszak, J. et al. 1968. Výzva. *Literární listy* 1, č. 7, 11. 4. 1968, [s. 3].
- Bohatcová, M. 1978–79. Ediční program ivančické a kralické tiskárny bratrské. *Z kralické tvrže* 10, 9–21.

- 2005. *Obecné dobré podle Melantricha a Veleslavínů. Studie k završení knižní tvorby Mistra Daniela Adama z Veleslavína † 18. 10. 1599.* Praha.
- Boková, H. – Viktora, V. 1992. Der altkirchenslawische Proglas und die Vorrede „Cur scriptor...“ zu Otfrids von Weißenburg Evangelienbuch. *Listy filologické* 115, 132–143.
- Boretzky, N. 1991. Contact-induced sound change. *Diachronica* 8, 1–15.
- Bouček, J. 2002. *Jan Slavík. Příběh zakázaného historika.* Praha.
- Bowers, J. M. 2010. Colonialism, Latinity, and resistance. In: *Chaucer: Contemporary Approaches.* Ed. S. Fein a D. Raybin. University Park (PA), 116–131.
- Brandl, V. 1883. *Život Josefa Dobrovského.* Brno.
- Broudic, F. 1995. *La pratique du breton de l'Ancien Régime à nos jours.* Rennes.
- 2013. Le breton. In: *Histoire sociale des langues de France.* Ed. G. Kremnitz. Rennes, 439–453.
- Brown, W. 2001. *A Grammar of Modern Cornish.* 3. vyd. Callington.
- Brožová, V. (ed.) 1996. *Václav Černý – život a dílo. Materiály z mezioborové konference (Náchod 23.–25. března 1995).* Praha.
- Buben, M. M. 2006. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společenství katolické církve v českých zemích. III. díl, I. svazek: Žebravé řády.* Praha.
- Buchenau, K. 2006. Rezension zu Tornow 2005. *H-Soz-u-Kult*, 29. 5. 2006, <http://hsozkult.geschichte.hu-berlin.de/rezensionen/2006-2-143>
- Buddensieg, R. (ed.) 1883. *John Wiclif's Polemical Works in Latin.* I. London.
- Bugge, P. 2000. Václav Černý, 1945–48. In: *The Phoney Peace: Power and Culture in Central Europe 1945–49.* Ed. R. B. Pynsent. London, 230–240.
- 2010. Introduction: The Czech world of Vladimír Macura. In: *Macura 2010*, XVII–XXVI.
- Castex, P. G. – Surer, P. – Becker, G. 1974. *Histoire de la littérature française.* [Paris].
- Coetsem, F. van 1995. Outlining a model of the transmission phenomenon in language contact. *Leuvense bijdragen* 84, 63–85.
- Comrie, B. – Kuteva, T. 2005. The evolution of grammatical structures and ‘functional need’ explanations. In: *Language Origins: Perspectives on Evolution.* Ed. M. Tallerman. Oxford, 185–207.
- Connelly, J. 2000. *Captive University: The Sovietization of East German, Czech, and Polish Higher Education, 1945–1956.* Chapel Hill – London.
- Constantine, M.-A. 2006. Arthurian literature [4] Breton. In: *Koch 2006*, I, 126–128.
- Cooper, D. L. 2010. *Creating the Nation: Identity and Aesthetics in Early Nineteenth-century Russia and Bohemia.* DeKalb (IL).
- 2012. Padělky jako romantická forma autorství: *Rukopisy královédvorský a zelenohorský ze srovnávací perspektivy.* *Česká literatura* 60, 26–44.
- Coseriu, E. 2003. *Geschichte der Sprachphilosophie.* Ed. J. Albrecht. Tübingen – Basel.
- Crowley, T. 2000. *The Politics of Language in Ireland 1366–1922: A Sourcebook.* London – New York.
- Cuřín, F. 1985. *Vývoj spisovné češtiny.* Praha.
- Cvrček, V. 2006. *Teorie jazykové kultury po roce 1945.* Praha.
- Čapek, K. 1984. *Spisy.* XIII. Ed. M. Chlábková. Praha.
- Čapek, V. 1952. *Historie bible.* Praha.
- 1987. *Historie bible.* 2. vyd. Ed. L. Svrček. Praha.
- 1990. *Historie bible.* 3. vyd. Ed. L. Svrček. Praha.

- Čapský, M. 2015. *Město pod vládou kazatelů. Charizmatičtí náboženští vůdci ve střetu s městskou radou v pozdně středověkých českých korunních zemích*. Praha.
- Čech, P. – Sládek, P. 2009. Transliterace a transkripce hebrejštiny: základní problémy a návrhy jejich řešení. *Listy filologické* 132, 305–339.
- Čermák, P. – Poeta, C. – Čermák J. 2012. *Pražský lingvistický kroužek v dokumentech*. Praha.
- Černý, J. 1996. *Dějiny lingvistiky*. Olomouc.
- Černý, V. 1958. *Lid a literatura ve středověku, zvláště v románských zemích*. Praha.
- 1963. *Knížka o Babičce*. Praha.
- 1982. *Knížka o Babičce a její autorce*. 2. vyd. Toronto.
- 1992–93. *Tvorba a osobnost*. I–II. Ed. J. Šulc a J. Kabíček. Praha.
- 1992–94. *Paměti*. I–III. Ed. N. Obrtelová a H. Pospíšilová. Brno.
- 1993. Moje poznámky k formalismu-strukturalismu. *Kritický sborník* 13, č. 3, 54–70.
- 1994. *V zúženém prostoru. Publicistika z let 1957–1981*. Ed. J. Šulc a J. Víšková. Praha.
- 1995. *Skutečnost svoboda*. Ed. J. Šulc a J. Kabíček. Praha.
- Černý, V. – Boháček, M. – Čáda, F. – Příhoda, V. – Král, J. – Vočadlo, O. – Tomsa, B. – Trnka, B. – Tauer, F. – Patočka, J. – Ryba, B. 1968. Protestní rozklad Československé akademii věd, Ministerstvu školství, Ústřednímu výboru KSČ, oddělení pro vědu v Praze. *Literární listy* 1, č. 12, 16. 5. 1968, s. 6.
- Červenka, M. 1996. Jana Mukařovského rozchod se strukturalismem. In: M. Červenka: *Obléhání zevnitř*. Praha, 386–397.
- 1999. Mukařovský's break with structuralism. In: Macura–Schmid 1999, 313–324.
- Čornej, P. 2011. Rezension zu Středová 2009. *Dějiny a současnost* 33, č. 6, 45–46.
- Čulík, J. 2010. Pozor, abychom nepořádali nepřičetné nacionalistické hony na čarodějnice. *Britské listy*, 23. 1. 2010. <http://blisty.cz/art/50904.html>
- Dahl, Ö. 2000. Verbs of becoming as future copulas. In: *Tense and Aspect in the Languages of Europe*. Ed. Ö. Dahl. Berlin – New York, 351–361.
- Daiber, T. 1994. Das wissenschaftsgeschichtliche Muster der Darstellung des Zeitworts in frühen tschechischen Grammatiken. *Wiener Slawistischer Almanach* 33, 37–50.
- Daneš, F. 1963. „Já myslél – tys myslél“. *Slovo a slovesnost* 24, 218–219.
- 1990. T. G. Masaryk a jazykověda (K 140. výročí Masarykova narození). *Slovo a slovesnost* 51, 185–191.
- Daňhelka, J. (ed.) 1992. *Mistr Jan Hus: Česká nedělní postila. Vyloženie svatých čtení nedělních*. Praha.
- David, Z. V. 2003. *Finding the Middle Way: The Utraquists' Liberal Challenge to Rome and Luther*. Washington.
- 2010. *Realism, Tolerance and Liberalism in the Czech National Awakening: Legacies of the Bohemian Reformation*. Washington.
- Deanesly, M. 1920. *The Lollard Bible and Other Medieval Biblical Versions*. Cambridge.
- Décsy, G. 1955. Čeština v středověkých Uhrách (Úryvky z připravované práce). *Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae* 1, 278–287.
- Deml, J. 1931. *Mé svědectví o Otokaru Březinovi*. Praha.
- Diels, P. 1917. Die tschechische Orthographie des Mittelalters und ihre Entstehung. In: *Vierundneunzigster Jahresbericht der Schlesischen Gesellschaft für vaterländi-*

- sche *Cultur*. 1916. I. Band. IV. Abteilung, c. Sitzungen der Sektion für neuere Philologie. Breslau, 12–38.
- Dittmann, R. – Uličný, O. (ed.) 2013. *Studie k moderní mluvnici češtiny, 3: Čeština a dějiny*. Olomouc.
- Dobrovský, J. 1787. *Litterarisches Magazin von Böhmen und Mähren. Drittes Stück*. Prag.
- 1792. *Geschichte der Böhmisches Sprache und Litteratur*. Prag.
- 1818. *Geschichte der Böhmisches Sprache und ältern Literatur*. Prag.
- Dove, M. 2007. *The First English Bible: The Text and Context of the Wycliffite Versions*. Cambridge.
- Duběda, T. 2004. Pět inspirací fonetiky. *Slovo a slovesnost* 65, 194–201.
- Ducrot, O. 1967. La commutation en glossématique et en phonologie. *Word* 23, 101–121.
- Đurica, M. S. 2008. *Vzťahy medzi Slovákmí a Čechmi*. Bratislava.
- Durkacz, V. E. 1983. *The Decline of the Celtic Languages: A Study of Linguistic and Cultural Conflict in Scotland, Wales and Ireland from the Reformation to the Twentieth Century*. Edinburgh.
- Đurovič, Ľ. 2004. *O slovenčine a Slovensku. Vybrané štúdie I*. Bratislava.
- Durych, J. 2001. *Jaroslav Durych publicista*. Ed. Z. Fialová. Praha.
- Dvořáčková, V. 2011. *Osudy Ústavu pro jazyk český. Dějiny ÚJČ ČSAV a jeho předchůdců ve světle archivních pramenů*. Praha.
- Ebert, P. 1993. Syntax. In: *Frühneuhochdeutsche Grammatik*. Ed. O. Reichmann a K.-P. Wegera. Tübingen, 313–484.
- Ehlers, K.-H. 2005. *Strukturalismus in der deutschen Sprachwissenschaft. Die Rezeption der Prager Schule zwischen 1926 und 1945*. Berlin – New York.
- Ellis, P. B. 1974. *The Cornish Language and its Literature*. London – Boston.
- 2002. *Celtic Dawn: The Dream of Celtic Unity*. 2. vyd. Talybont (Ceredigion).
- Emler, J. (ed.) 1883. Listy Josefa Jungmanna k Antonínu Markovi. *Časopis Musea Království českého* 57, 45–59.
- Engels, F. 1960. Revolution und Konterrevolution in Deutschland. In: K. Marx, F. Engels: *Werke. Band 8*. Berlin, 3–108.
- Eršil, J. (ed.) 2010. *Magistri Iohannis Hus Polemica. Editionis anno 1966 perfectae impressio aucta et emendata*. Turnhout.
- Evans, D. S. 1964. *A Grammar of Middle Welsh*. Dublin.
- Evans, R. J. W. 2005. 'The Manuscripts': The culture and politics of forgery in Central Europe. In: *A Rattleskull Genius: The Many Faces of Iolo Morganwg*. Ed. G. H. Jenkins. Cardiff, 51–68.
- Faska, H. 1977. Intelektualizacija řečných srědkow, jeje zaměr a jeje wuskutki. *Slavistična revija* 25, 449–456.
- Favereau, F. 1997. *Grammaire du breton contemporain*. Morlaix.
- Fidelius, P. 2000a. *Kritické eseje*. Praha.
- 2000b. Dlouhé stíny péelká. *Vesmír* 79, 435–437.
- Finkelkraut, A. 1987. *La défaite de la pensée*. [Paris].
- 1993. *Destrukce myšlení*. Brno.
- 1999. *L'ingratitude. Conversation sur notre temps*. [Paris].
- 2000. L'uniformité dans la diversité : Conversation autour du débat sur les « langues régionales » en France. *Argument* 2, č. 2, <http://www.revueargument.ca/article/2000-03-01/125-luniformite-dans-la-diversite-conversation-autour-du-debat-sur-les-langues-regionales-en-france.html>
- Fischer-Jørgensen, E. 1979. *25 Years' Phonological Comments*. München.

- Fishman, J. A. (ed.) 1968. *Readings in the Sociology of Language*. The Hague – Paris.
- 1985. Whorfianism of the third kind: Ethnolinguistic diversity as a worldwide societal asset. In: J. A. Fishman et al.: *The Rise and Fall of the Ethnic Revival: Perspectives on Language and Ethnicity*. Berlin – New York – Amsterdam, 473–487.
- Flaišman, J. 2004. K diskuzi nad Mukařovského studií „Polákova Vznešenost přírody“. In: *Docela i sborník. Jiřímu Brabcovi k narozeninám*. Ed. J. Pospíšil. Praha, 93–100.
- Flajšhans, V. 1896. Spory Dobrovského s Thamem. *Literární listy* 17, 299–302, 329–331, 343–345, 363–365, 385–389.
- Formánková, P. – Koura, P. 2008. *Žádáme trest smrti! Propagandistická kampaň provázející proces s Miladou Horákovou a spol. (historická studie a edice dokumentů)*. Praha.
- Frinta, A. 1942. K otázce cizího vlivu na jazyk. *Časopis pro moderní filologii* 28, 349–356.
- Fronek, J. 1988. T. G. Masaryk and Prague School linguistic structuralism. In: Novák 1988, 81–96.
- Fučík, B. 2006. *Paralipomena. Bibliografie Bedřicha Fučíka*. Ed. V. Binar. Praha.
- Galan, F. W. 1984. *Historic Structures: The Prague School Project, 1928–1946*. Austin.
- Gebauer, J. 1892. Šetřme jazyka spisovného. In: *Kalendář učitelstva československého na r. 1893*. Praha, 114–122.
- 1894–1929. *Historická mluvnice jazyka českého*. Sv. I: Hláskosloví. Praha – Vídeň 1894; Sv. III/1: Tvarosloví. I. Skloňování. Praha – Vídeň 1896; Sv. III/2: Tvarosloví. II. Časování. Praha – Vídeň 1898, 2. vyd. Praha 1909; Sv. IV: Skladba. Ed. F. Trávníček. Praha 1929.
- George, K. 2009. Cornish. In: Ball–Müller 2009, 488–535.
- George, K. – Broderick, G. 2009. The revived languages – Cornish and Manx. In: Ball–Martin 2009, 753–769.
- German, G. 2007. Language shift, diglossia and dialectal variation in Western Brittany: The case of Southern Cornouaille. In: *The Celtic Languages in Contact: Papers from the Workshop within the Framework of the XIII International Congress of Celtic Studies, Bonn, 26–27 July 2007*. Ed. H. L. C. Tristram. Potsdam, 146–192.
- Giger, M. 2000. Die Sprachtypologie als Lakaiin des Imperialismus. Propaganda-sprachliche Elemente im tschechischen linguistischen Diskurs der frühen 50er Jahre. In: *Beiträge der Europäischen Slavistischen Linguistik (POLYSLAV)* 3. Ed. K. Böttger, M. Giger a B. Wiemer. München, 97–109.
- 2001. Ideologische Auseinandersetzungen in der tschechoslowakischen Linguistik 1947–1955. *Forum für osteuropäische Ideen- und Zeitgeschichte* 5, 183–212.
- 2006. Jazyk jako symbol a rituál: otázka funkčních domén běloruštiny. In: *Cesty k národnímu obrození: běloruský a český model*. Ed. A. Ivanova a J. Tuček. Praha, 284–310.
- 2008. Partizipien als Exportschlager. Zum Einfluss des Russischen auf andere slavische Sprachen im 19. Jahrhundert. In: *Slavistische Linguistik 2006/2007*. Ed. P. Kosta a D. Weiss. München, 125–152.
- 2009. Aspekte des Sprachkontakts bei Genus verbi und Resultativ im Westslavischen. In: *Von Zuständen, Dynamik und Veränderung bei Pygmäen und Giganten. Festschrift für Walter Brey zu seinem 60. Geburtstag*. Ed. L. Scholze a B. Wiemer. Bochum, 111–127.

- 2011. Grammatikalisierung, Sprachtypologie und intentionaler Sprachkontakt. In: *Libellus memorabilis Jaroslao Popelae, linguistae diligentis, octo et octogenario ab amicis oblatus*. Ed. V. Boček a B. Vykypěl. Brno, 9–13.
- 2013. Polnisch und Russisch als standardsprachliche Muster für das Tschechische im 19. Jahrhundert. In: *Contributions suisses au XVe congrès mondial des slavistes à Minsk, août 2013 / Schweizerischer Beiträge zum XV. Internationalen Slavistenkongress in Minsk, August 2013*. Ed. E. Velmezova. Bern etc., 63–79.
- Gladkova, H. 2003. Jazykový program a typologie národního hnutí u Slovanů. *Slavia* 72, 169–184.
- Glanc, T. (ed.) 2005. *R. Jakobson: Formalistická škola a dnešní literární věda ruská, Brno 1935*. Praha.
- Glaser, K. 2007. *Minority Languages and Cultural Diversity in Europe: Gaelic and Sorbian Perspectives*. Clevedon – Buffalo – Toronto.
- Goebel, H. – Nelde, P. H. – Starý, Z. – Wölck, W. (ed.) 1996–97. *Kontaktlinguistik. Handbuch zeitgenössischer Forschung / Contact Linguistics: An International Handbook of Contemporary Research / Linguistique de contact. Manuel international des recherches contemporaines*. I–II. Berlin – New York.
- Goll, J. 1928. *Vybrané spisy drobné*. I. Praha.
- Graus, F. 1966. Slovanská liturgie a písemnictví v přemyslovských Čechách 10. století. *Československý časopis historický* 14, 473–495.
- Grebeníčková, R. 1994. Počátky krásné prózy novočeské a srovnávací literatura. *Česká literatura* 42, 296–310.
- 2010. *Máchovské studie*. Ed. M. Špirit. Praha.
- Greenberg, J. 1974. *Language Typology: A Historical and Analytic Overview*. The Hague – Paris.
- Gregor, D. B. 1980. *Celtic: A Comparative Study of the Six Celtic Languages*. Cambridge.
- Gruša, J. 2003. Die verschmähte Liebe der Tschechen. In: Palacký 2003, III–IV.
- Grygar, M. 2006. *Trvání proměny (Dvanáct kapitol o umění a dějinách)*. Praha.
- Grzega, J. 2012. Rezension zu Tornow 2009a. *Journal for EuroLinguistics* 9, 1–4.
- Gutschmidt, K. – Kempgen, S. – Berger, T. – Kosta, P. (ed.) 2014. *Die slavischen Sprachen. Ein internationales Handbuch zu ihrer Struktur, ihrer Geschichte und ihrer Erforschung. Band 2 / The Slavic Languages: An International Handbook of their Structure, their History and their Investigation. Volume 2*. Berlin – München – Boston.
- Gvozdanović, J. 2009. *Celtic and Slavic and the Great Migrations: Reconstructing Linguistic Prehistory*. Heidelberg.
- Haarmann, H. 2001. *Kleines Lexikon der Sprachen*. München.
- 2004. *Kleines Lexikon der Völker*. München.
- Hahnová, E. 2014. *Od Palackého k Benešovi. Německé texty o Čechách, Němcích a českých zemích*. Praha.
- 2015. *Dlouhé stíny předsudků. Německé a anglické stereotypy o Čechách v dějinách 20. století*. Praha.
- Halász, I. 2011. *Uhorsko a podoby slovenskej identity v dlhom 19. storočí*. Bratislava.
- Hall, R. A., Jr. 1950. *Leave Your Language alone!* Ithaca (NY).
- Haman, A. 1994. K jednomu místu v Poznámkách Václava Černého k formalismu-
strukturalismu. In: *Václav Černý (26. 3. 1905 – 2. 7. 1987). Sborník z konference konané 4. 11. 1993 na Dobříšši*. Ed. M. Langerová. Praha, 48–50.
- 1996. Dědictví klasicismu v kritickém díle Václava Černého. In: Brožová 1996, 270–276.

- 2002. *Východiska a výhledy*. Praha.
- Hannick, C. 2010. Tschechische Bibelübersetzungen und die Kralitzer Bibel. In: „*Biblia Slavica*“. *Referate bei der öffentlichen Präsentation in der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften und der Künste am 28. November 2008*. Ed. H. Rothe. Paderborn etc., 45–57.
- Hanzal, J. 1981. Idea národa v obrozenské literatuře. *Česká literatura* 29, 247–256.
- 1999. *Cesty české historiografie 1945–1989*. Praha.
- Harasta, J. 2013. *In Search of a Single Voice: The Politics of Form, Use and Belief in the Kernewek Language*. Syracuse (NY).
- Haspelmath, M. 1999a. Optimality and diachronic adaptation. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft* 18, 180–205.
- 1999b. Some issues concerning optimality and diachronic adaptation. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft* 18, 251–268.
- Havelka, M. (ed.) 1995. *Spor a smysl českých dějin 1895–1938*. Praha.
- (ed.) 2006. *Spor o smysl českých dějin 2, 1938–1989. Posuny a akcenty české otázky*. Praha.
- Havlíček, K. 1906–08. *Spisy*. I–III. Ed. L. Quis. Praha.
- Havlíková, L. 2006. Rezension zu Tornow 2005. *Slovanský přehled* 92, 273–275.
- Havránek, B. 1929. Influence de la fonction de la langue littéraire sur la structure phonologique et grammaticale du tchèque littéraire. *Travaux du Cercle linguistique de Prague* 1, 106–120.
- 1935a. Předpoklady strukturních dějin spisovné češtiny. *Slovo a slovesnost* 1, 189–190.
- 1935b. Střediska ruského literárněhistorického bádání v SSSR. *Slovo a slovesnost* 1, 250–251.
- 1936. Vývoj spisovného jazyka českého. In: *Československá vlastivěda. Řada II. Spisovný jazyk český a slovenský*. Ed. O. Hujer. Praha, 1–144.
- 1937–38. K dvacátému výročí SSSR. *Praha – Moskva* 2, 292.
- 1939a. Mluvnictví české [...]. In: *Mathesius 1939*, 195–197.
- 1939b. Expanse spisovné češtiny od 14. do 16. století. In: *Mathesius 1939*, 53–59.
- 1947–48. Naše pojetí slovanské filologie a její dnešní úkoly. *Slavia* 18, 264–268.
- 1948–49a. Naše bezvýhradná závislost na latinské osvětě? *Slovo a slovesnost* 11, 47–48.
- 1948–49b. Sovětská jazykověda. *Slovo a slovesnost* 11, 48.
- 1948–49c. Slepý o barvách. *Slovo a slovesnost* 11, 144.
- 1950. Jednali z hluboké nenávisti k lidu. *Rudé právo* 30, č. 138, 11. 6. 1950, s. 4.
- 1955. Čeština ohrožena pohlovštinou? *Literární noviny* 4, č. 28, 9. 7. 1955, s. 7.
- 1963. *Studie o spisovném jazyce*. Praha.
- 1966. Zur Problematik der Sprachmischung. *Travaux linguistiques de Prague* 2, 81–95.
- 1967. Au sujet du caractère et de l'ancienneté de l'évolution convergente des langues balkaniques. *Les Études balkaniques tchécoslovaques* 2, 5–10.
- 1974. Jungmannův význam pro nový rozvoj slovní zásoby spisovné češtiny. In: *Slovanské spisovné jazyky v době obrození*. Ed. A. Jedlička, V. Barnet, B. Havránek a V. Křístek. Praha, 195–203.
- 1976. Die Aufgaben der Literatursprache und die Sprachkultur. In: *Scharnhorst–Ising 1976*, 103–141.

- 1980. *Vývoj českého spisovného jazyka*. Ed. J. Porák. Praha.
- Havránek, B. – Jakobson, R. – Mathesius, V. – Mukařovský, J. – Trnka, B. 1935. Úvodem. *Slovo a slovesnost* 1, 1–7.
- Havránková, M. (ed.) 2008. *Pražský lingvistický kroužek v korespondenci*. Praha.
- Havránková, M. – Petkevič, V. 2014a. Úvod. In: Havránková–Petkevič 2014b, 31–46.
- (ed.) 2014b. *Pražská škola v korespondenci. Dopisy z let 1924–1989*. Praha.
- Havránková, M. – Toman, J. (ed.) 2001. *Quadriolog. Bohuslav Havránek, Zdeňka Havránková, Roman Jakobson, Svatava Pírková-Jakobsonová. Vzájemná korespondence 1930–1978*. Praha.
- Heimann, M. 2009. *Czechoslovakia: The State that Failed*. New Haven – London.
- Heine, B. – Kuteva, T. 2002. *World Lexicon of Grammaticalization*. Cambridge.
- 2005. *Language Contact and Grammatical Change*. Cambridge.
- Heinecke, J. 2003. Bretonisch. In: *Variationstypologie. Ein sprachtypologisches Handbuch der europäischen Sprachen in Geschichte und Gegenwart*. Ed. T. Roelcke. Berlin, 308–323.
- Hemon, R. 1958. *Grammaire bretonne*. 3. vyd. [Brest].
- 1975. *A Historical Morphology and Syntax of Breton*. Dublin.
- Hentschel, E. – Nekula, M. 2002. Marrismus. In: Karlík et al. 2002, 256–257.
- Hermann, T. – Zelenka, M. 2015. Válečný spis Romana Jakobsona. Mezi strukturální lingvistikou, slavistikou a politizující ideologií. In: R. Jakobson: *Moudrost starých Čechů. Komentovaná edice s navazující exilovou polemikou*. Ed. T. Hermann a M. Zelenka. Praha – Červený Kostelec, 17–106.
- Herold, V. 1985. *Pražská univerzita a Wyclif. Wyclifovo učení o ideách a geneze husitského revolučního myšlení*. Praha.
- 1998. How Wyclifite was the Bohemian reformation? In: *The Bohemian Reformation and Religious Practice. Volume 2: Papers from the XVIIIth World Congress of the Czechoslovak Society of Arts and Sciences, Brno 1996*. Ed. Z. V. David a D. R. Holeton. Prague, 25–37.
- 2002. Wyclif's ecclesiology and its Prague context. In: *The Bohemian Reformation and Religious Practice. Volume 4: Papers from the IV. International Symposium on the Bohemian Reformation and Religious Practice [...] Prague 26–28 June*. Ed. Z. V. David a D. R. Holeton. Prague, 15–30.
- 2015. The spiritual background of the Czech reformation: Precursors of Jan Hus. In: Šmahel 2015b, 69–95.
- Herrity, P. 2014. The development of the Slovene standard language. In: Gutschmidt et al. 2014, 1427–1445.
- Herrmann, W. 1913. *Ethik*. 5. vyd. Tübingen.
- Hetzer, A. 2010. Rezension zu Tornow 2009a. *Zeitschrift für Balkanologie* 46, 302–304.
- Hickey, R. (ed.) 2010. *The Handbook of Language Contact*. Chichester etc.
- Hingant, J. 1868. *Éléments de la grammaire bretonne*. Tréguier.
- Hinrichs, U. 2006. Rezension zu Tornow 2005. *Zeitschrift für Slawistik* 51, 113–124.
- Hjelmslev, L. 1959. *Essais linguistiques*. Copenhagen.
- 1961. *Prolegomena to a Theory of Language*. Přel. F. J. Whitfield. Madison.
- Hlavačka, M. 2015. Rezension zu David 2010. *Moderní dějiny* 23, 293–295.
- Hock, H. H. 1986. *Principles of Historical Linguistics*. Berlin – New York – Amsterdam.
- 1991. *Principles of Historical Linguistics*. 2. vyd. Berlin – New York.
- Hoensch, J. K. 1997. *Geschichte Böhmens*. 3. vyd. München.

- Hoffmann, F. 2003. Jaroslav Mezník a historiografický strukturalismus. In: *Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám*. Ed. T. Borovský, L. Jan a M. Wihoda. Brno, 21–33
- Höhne, S. 2004. Erfindung von Traditionen? Überlegungen zur Rolle von Sprache und Kommunikation bei der Konstitution nationaler Identität. *brücken, Germanistisches Jahrbuch Tschechien-Slowakei*, N.F. 12, 117–133.
- Holub, P. 2006. Čech má mluvit česky. Sto devadesát let jazykového nacionalismu Josefa Jungmanna. In: *Nemilosrdné příběhy českých dějin*. Ed. I. Lamper. Praha, 12–17.
- Hon, J. 2014. Late medieval Czech adaptations of German verse romances: Research perspectives. *Slovo a smysl* 11, č. 22, 13–37.
- Horálek, K. 1948. La fonction de la 'structure des fonctions' de la langue. *Recueil linguistique de Bratislava* 1, 39–43.
- 1963. K problematice cyrilometodějské literatury. *Slavia* 32, 327–330.
- 1966. Die cyrillo-methodianische Literatur und ihre kulturgeschichtliche Bedeutung. In: *Das Grossmährische Reich. Tagung der wissenschaftlichen Konferenz des Archäologischen Instituts der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, Brno – Nitra 1.–4. X. 1963*. Ed. F. Graus, J. Filip a A. Dostál. Praha, 319–328.
- 1969. Zur Sprachphilosophie Comenius'. *Acta Comeniana* 1 (*Archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského* 25), 175–178.
- Horálek, K. – Tyl, Z. 1954. Soupis prací akad. Bohuslava Havránka. In: *Studie a práce lingvistické. I. K šedesátým narozeninám akademika Bohuslava Havránka*. Ed. J. Bělič, M. Dokulil, K. Horálek a A. Jedlička. Praha, 529–551.
- Hornsby, M. – Quentel, G. 2013. Contested varieties and competing authenticities: Neologisms in revitalized Breton. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 71–86.
- Hornsby, M. – Vigers, D. 2013. Introduction. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 1–6.
- Hoskovec, T. 2002. Sur la paradigmatization du verbe indo-européen (deuxième étude). *Travaux du Cercle linguistique de Prague, n.s.* 4, 143–181.
- 2006. Pražský lingvistický kroužek osmdesátiletý. Soukromá úvaha angažovaného činovníka. *Tvar* 17, č. 19, 16. 11. 2006, 12–13.
- Hrabák, J. 1941. *Smilova škola. Rozbor básnické struktury*. Praha.
- (ed.) 1959. *Dějiny české literatury*. I. Praha.
- Hroch, M. 1999. *Na prahu národní existence. Touha a skutečnost*. Praha.
- 2000a. *Social Preconditions of National Revival in Europe: A Comparative Analysis of the Social Composition of Patriotic Groups among the Smaller European Nations*. New York.
- 2000b. *In the National Interest: Demands and Goals of European National Movements of the Nineteenth Century: A Comparative Perspective*. Prague.
- 2005. *Das Europa der Nationen. Die moderne Nationsbildung im europäischen Vergleich*. Göttingen.
- 2007. *Comparative Studies in Modern European History: Nation, Nationalism, Social Change*. Aldershot – Burlington.
- 2010. The Slavic world. In: *Handbook of Language and Ethnic Identity. Volume I: Disciplinary and Regional Perspectives*. 2. vyd. Ed. J. A. Fishman a O. García. Oxford, 269–285.
- 2015. *European Nations: Explaining their Formation*. London – New York.
- Hudson, A. (ed.) 1978. *Selections from English Wycliffite Writings*. Cambridge etc.

- 1985. *Lollards and their Books*. London – Ronceverte.
- 1986a. Wycliffism in Oxford 1381–1411. In: Kenny 1986, 67–84.
- 1986b. Wyclif and the English language. In: Kenny 1986, 85–103.
- 1988. *The Premature Reformation: Wycliffite Texts and Lollard History*. Oxford.
- 2008. *Studies in the Transmission of Wyclif's Writings*. Aldershot – Burlington.
- Hymes, D. – Fought, J. 1981. *American Structuralism*. The Hague – Paris – New York.
- Hýsek, M. 1909. Dějiny t. zv. moravského separatismu. *Časopis Matice moravské* 33, 24–51, 146–172.
- Chalupný, E. 1911. *Josef Jungmann*. Praha.
- Chobotová, K. 2011. Le structuralisme pragois vu par le marxisme officiel en Tchécoslovaquie. In: Velmezova 2011, 99–118.
- Chovan-Rehák, J. 2010. Metajazykový svet akademika Ľudovíta Nováka. *Zborník Matice slovenskej, jazykoveda* 1, 14–18.
- Chromý, J. 2006. Jiří Haller – osobnost české lingvistiky. *Naše řeč* 89, 234–241.
- 2010. Gebauer – Zubatý – Ertl ze tří perspektiv aneb Jak přistupovat k dějinám lingvistiky. *Naše řeč* 93, 230–240.
- 2014. Democratizace spisovné češtiny a ideologie jazykové kultury po roce 1948. *Slavica Pragensia* 42, 71–81.
- Chromý, J. – Lehečková, E. (ed.) 2007–10. *Rozhovory s českými lingvisty*. I–III. Praha.
- Chvatík, K. 1981. *Tschechoslowakischer Strukturalismus. Theorie und Geschichte*. München.
- 1987. *Mensch und Struktur. Kapitel aus der neostrukturellen Ästhetik und Poetik*. Frankfurt am Main.
- 2004. *Od avantgardy k druhé moderně (Cestami filozofie a literatury)*. Praha.
- Ibler, R. 1996. Polemika Václava Černého s Felixem Vodičkou o Babičku. In: Brožová 1996, 231–238.
- 2013. Rezension zu Tornow 2011. *Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung* 62, 490–491.
- Issatschenko, A. 1980–83. *Geschichte der russischen Sprache*. I–II. Ed. H. Birnbaum et al. Heidelberg.
- Ivanova, D. 2014. Projekte einer gemeinslavischen Schriftsprache. In: Gutschmidt et al. 2014, 1486–1496.
- Jackson, K. H. 1967. *A Historical Phonology of Breton*. Dublin.
- Jakobson, R. 1925–26. Rezension zu Trávníček 1924. *Slavia* 4, 805–816.
- 1929. *Remarques sur l'évolution phonologique du russe comparée à celle des autres langues slaves*. Prague.
- 1932. Jazykové problémy v Masarykově díle. In: *Vůdce generací*. I. Ed. V. Škrach. Praha, 396–414.
- 1938. Sur la théorie des affinités phonologiques des langues. In: *Actes du Quatrième Congrès international de linguistes tenu à Copenhague du 27 août au 1er septembre 1936*. Ed. L. Hjelmslev et al. Copenhague, 48–58.
- 1945. The beginnings of national self-determination in Europe. *The Review of Politics* 7, 29–42.
- 1971. *Selected Writings*. II. The Hague – Paris.
- (ed.) 1975. *N. S. Trubetzkoy's Letters and Notes*. The Hague – Paris.
- 1982. Afterword. In: Trnka 1982, 383–384.
- 1983. *Dialogues*. Cambridge (MA).
- 1985. *Selected Writings*. VI. Ed. S. Rudy. Berlin – New York – Amsterdam.

- 1988a. *Selected Writings*. VIII. Ed. S. Rudy. Berlin – New York – Amsterdam.
- 1988b. Problems of language in Masaryk's writings. In: Novák 1988, 55–80.
- 1996. *Cyrlometodějské studie*. Ed. L. Reháček. Praha.
- 2002. *Selected Writings*. I. 3. vyd. Berlin – New York.
- 2014. *Selected Writings*. IX/2. Ed. J. Toman. Berlin – Boston.
- Jakobson, R. – Fant, C. G. M. – Halle, M. 1988. Preliminaries to speech analysis: The distinctive features and their correlates. In: Jakobson 1988a, 583–660.
- Jakubec, J. 1898. Jungmann Josef (Jakub). In: *Ottův slovník naučný*. XIII. Praha, 668–677.
- 1911. Josef Jungmann. In: *Literatura česká devatenáctého století. Od josefinského obrození až po českou modernu*. I. 2. vyd. Praha, 624–712.
- 1934. *Dějiny literatury české*. II. 2. vyd. Praha.
- Jančáková, J. 1987. *Nářečí a běžná mluva na Příbramsku*. Praha.
- Janoušek, P. (ed.) 2007. *Dějiny české literatury 1945–1989*. I. Praha.
- 2014. *Ten, který byl. Vladimír Macura mezi literaturou, vědou a hrou. Úvod povahopisný*. Praha.
- Januška, J. 2012. Dějiny výuky maďarštiny a maďarské filologie na českých univerzitách. *Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 52, č. 2, 69–100.
- Jedlička, A. 1992. Diachronie a synchronie v mluvnickém díle Jana Gebauera. *Slavica Pragensia* 35, 31–43.
- Jehlička, L. 1938. Budou se ubíjet mladí lidé? *Národní obnova* 2, č. 42, 22. 10. 1938, 1–2.
- Jelínek, M. 1958. Zpráva o činnosti Jazykovědného sdružení při ČSAV. *Slovo a slovesnost* 19, 77–80.
- Jenner, H. 1904. *A Handbook of the Cornish Language*. London.
- Jeřábek, D. 1985. O základech naší obrozenské kultury. *Česká literatura* 33, 156–159.
- Jiroušek, B. 2004. *Josef Macek. Mezi historií a politikou*. Praha.
- 2006. Česká marxistická a marxisticko-leninská historiografie – možnosti a meze studia. *Český časopis historický* 104, 884–905.
- 2011. *Historik Jaroslav Charvát v systému vědy a moci*. Praha.
- Jungmann, J. 1948. *Boj o obrození národa. Výbor z díla Josefa Jungmanna*. Ed. F. Vodička. Praha.
- 1998. *Zápisky*. Ed. R. Lunga. Praha.
- Jungmann, M. 2005. Paměti jako memento. In: *Z dějin českého myšlení o literatuře 4 (1970–1989). Antologie k Dějinám české literatury 1945–1989*. Ed. K. Bláhová a M. Přibáň. Praha, 376–383.
- Kadlec, J. 1991. *Přehled českých církevních dějin*. II. Praha.
- Kalista, Z. 1941. Česká legenda baroková. *Slovo a slovesnost* 7, 223–224.
- 1947. *Cesty historikovy*. Praha.
- Kameníček, F. 1905. *Zemské sněmy a sjezdy moravské*. III. Brno.
- Kanda, R. 2014. K estetickému myšlení Roberta Kalivody. Kapitola z archeologie českého marxismu. *Česká literatura* 62, 527–548.
- Kaplan, K. 2012. *Proměny české společnosti 1948–1960. Část druhá. Venkov*. Praha.
- Karfík, V. 1969. Jisté pochybnosti. *Orientace* 4, č. 2, 92–95.
- Karlík, P. – Nekula, M. – Pleskalová, J. (ed.) 2002. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha.
- Kavka, F. 1998. Politics and culture under Charles IV. In: Teich 1998, 59–78.

- Keipert, H. 1977. *Die Adjektive auf -тельнъ. Studien zu einem kirchenslavischen Wortbildungstyp*. I. Wiesbaden.
- 1987. Kirchenslavisch und Latein. Über die Vergleichbarkeit zweier mittelalterlicher Kultursprachen. In: *Sprache und Literatur Altrußlands. Aufsatzsammlung*. Ed. G. Birkfellner. Münster, 81–109.
- 2005. Die große Ähnlichkeit der slavischen Sprachen als Stereotyp der Slavischen Philologie. In: *Stereotyp und Geschichtsmythos in Kunst und Sprache. Die Kultur Ostmitteleuropas in Beiträgen zur Potsdamer Tagung, 16.–18. Januar 2003*. Ed. K. Berwanger a P. Kosta. Frankfurt am Main etc., 39–49.
- 2015. Tschechische Bibel(n) und Tschechisch-Grammatik (aus slavistischer Sicht). In: *Die tschechische Bibel. Ihre Bedeutung in der Sprach- und Kulturgeschichte. Beiträge zum 7. Bohemicum Dresdense, 25. Oktober 2013*. Ed. H. Kuße a H. Kosourová. München etc., 17–31.
- Kenny, A. (ed.) 1986. *Wyclif in his Times*. Oxford.
- Kent, A. M. 2006. Cornish literature [3] 17th and 18th centuries. In: Koch 2006, II, 491–492.
- Kidd, C. 1994. Gaelic antiquity and national identity in Enlightenment Ireland and Scotland. *The English Historical Review* 109, 1197–1214.
- Kladiwa, P. 2015. Národ jako jediné hodnotící kritérium? České země v Předlitavsku a (stále) etnicistní česká historiografie. *Český časopis historický* 113, 989–1008.
- Klaniczay, T. (ed.) 1983. *A History of Hungarian Literature*. [Budapest].
- Klégr, A. 2014. Anglista, filolog a lingvista Rostislav Kocourek: Vzpomínky, odpovědi na osm dotazů. *Časopis pro moderní filologii* 96, 129–133.
- Klemensiewicz, Z. 1999. *Historia języka polskiego*. 7. vyd. Ed. I. Bajerowa. Warszawa.
- Klik, J. 1922. *Národnostní poměry v Čechách od válek husitských do bitvy bělohorské*. Praha.
- Klußmann, J. 2003. Einleitung. In: *Leibeigenschaft. Bäuerliche Unfreiheit in der frühen Neuzeit*. Ed. J. Klußmann. Köln – Weimar – Wien, VII–XV.
- 2008. Leibeigenschaft. In: *Enzyklopädie der Neuzeit*. VII. Ed. F. Jaeger. Stuttgart – Weimar, 809–813.
- Knap, J. 1997. *Bez poslední kapitoly*. Ed. J. Šulc. Praha.
- Knapík, J. – Franc, M. a kolektiv: *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948–1967*. I. Praha.
- Koblížek, V. 1994. František Martin Pelcl jako jazykovědec. In: *František Martin Pelcl. Sborník příspěvků z odborného semináře*. Ed. J. Tydlitát. Rychnov nad Kněžnou, 26–31.
- 2001. František Jan Tomsa, představitel českého mluvnictví v počátcích národního obrození. In: *František Martin Pelcl. Sborník příspěvků z odborného semináře*. Ed. J. Tydlitát. Rychnov nad Kněžnou, 92–101.
- Koch, J. T. (ed.) 2006. *Celtic Culture: A Historical Encyclopedia*. I–V. Santa Barbara (CA).
- Koenitz, B. 1982. *Geschichte der tschechischen Sprache. Skripten*. Leipzig.
- Koerner, E. F. K. 1974. Purpose and scope of *Historiographia Linguistica*: Editorial. *Historiographia Linguistica* 1, 1–10.
- 2006. The development of linguistic historiography – history, methodology, and present state. In: *History of the Language Sciences: An International Handbook on the Evolution of the Study of Language from the Beginnings to the Present. Volume 3 / Geschichte der Sprachwissenschaften. Ein internationales Handbuch zur Entwicklung der Sprachforschung von den Anfängen bis zur Gegenwart. Band*

- 3 / *Histoire des sciences du langage. Manuel international sur l'évolution de l'étude du langage des origines à nos jours. Tome 3.* Ed. S. Auroux, E. F. K. Koerner, H.-J. Niederehe a K. Versteegh. Berlin – New York, 2802–2820.
- Köhler, W. 2009. *Bretonisch und Französisch im Süd-Finistère. Ein facettenreicher Sprachkonflikt.* Rangedingen.
- Kolár, J. 2008. Tandariáš a Floribella. In: *Lexikon české literatury.* 4/I. Ed. L. Merhaut. Praha, 843–544.
- Komárek, M. 1962. *Historická mluvnice česká.* I. 2. vyd. Praha.
- 1984. Prefixace a slovesný vid (K prefixům prostě vidovým a subsumpci). *Slovo a slovesnost* 45, 257–267.
- 2006. *Studie z diachronní lingvistiky.* Ed. O. Bláha a K. Komárek. Olomouc.
- 2012. *Dějiny českého jazyka.* Ed. O. Bláha. Brno.
- Komárek et al. 1958–70. *Historická mluvnice česká.* Sv. I: M. Komárek: Hláskosloví. Praha 1958, 2. vyd. 1962, 3. vyd. 1969; Sv. II/1: V. Vážný: Tvarosloví, 1. část: skloňování. Praha 1964, 2. vyd. 1970; Sv. II/2: A. Dostál: Tvarosloví, 2. část: časování. Praha 1967; Sv. III: F. Trávníček: Skladba. Praha 1956, 2. vyd. 1962.
- Konrád, O. 2011. *Německé bylo srdce monarchie... Rakušanství, němectví a střední Evropa v rakouské historiografii mezi válkami.* Praha.
- Konstanc, J. 1667. *Lima linguae Bohemicae, To jest Brus jazyka českého [...].* Praha.
- Kopečný, F. 1949. Spisovný jazyk a jeho forma hovorová (Příspěvek k diskusi). *Naše řeč* 33, 14–22.
- 1955. Problém českého „příčestí minulého činného“ v historii českého mluvnictví. In: *Sborník v čest na akademik Aleksandř Teodorov-Balan po slučaj devetdeset i petata mu godišnina.* Ed. M. Dimitrov et al. Sofija, 293–300.
- 1956. Odpověď I. Poldaufovi. *Slovo a slovesnost* 17, 172–174.
- 1958. Ještě k opisnému préteritu v češtině (Odpověď akademiku Trávníčkovi). *Slovo a slovesnost* 19, 277–282.
- 1965. Syntetičnost polského i českého préterita. *Studia z filologii polskiej i słowiańskiej* 5, 341–346.
- 1973. Vid ve starých českých mluvnicích (do Dobrovského). *Listy filologické* 96, 28–37.
- 1979a. K Dobrovského pravopisné reformě. *Naše řeč* 62, 84–87.
- 1979b. Zu Dobrovskys Reform der tschechischen Orthographie. *Wiener Slawistischer Almanach* 4, 407–412.
- 1982. K dobrým počátkům české gramatické tradice. *Wiener Slawistischer Almanach* 9, 257–283.
- 1992. Dnešní stav spisovné češtiny. *Jazykovědné aktuality* 29, 33–46.
- Kořalka, J. 1983–84. Rezension zu Macura 1983. *Husitský Tábor* 6–7, 533–534.
- 1991. *Tschechen im Habsburgerreich und in Europa 1815–1914. Sozialgeschichtliche Zusammenhänge der neuzeitlichen Nationsbildung und der Nationalitätenfrage in den böhmischen Ländern.* Wien – München.
- 1994. Hans Kohns Dichotomie und die neuzeitliche Nationsbildung der Tschechen. In: *Formen des nationalen Bewußtseins im Lichte zeitgenössischer Nationalismustheorien. Vorträge der Tagung des Collegium Carolinum in Bad Wiessee vom 31. Oktober bis 3. November 1991.* Ed. E. Schmidt-Hartmann. München, 263–275.
- 1996. *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815–1914. Sociálněhistorické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích.* Praha.
- 2003. Einleitung. In: Palacký 2003, 1–13.

- 2007. *František Palacký (1798–1876). Der Historiker der Tschechen im österreichischen Vielvölkerstaat*. Wien.
- Korompay, K. 2012. 16th-century Hungarian orthography. In: *Orthographies in Early Modern Europe*. Ed. S. Baddeley a A. Voeste. Berlin – Boston, 321–349.
- Kortmann, B. – Auwera, J. van der (ed.) 2011. *The Languages and Linguistics of Europe: A Comprehensive Guide*. Berlin – Boston.
- Kosatík, P. 2010. *České snění*. Praha.
- Kosek, P. 2005. O edici Benešovského jazykověreflexivních textů. *Listy filologické* 128, 181–190.
- Koupil, O. (ed.) 2003. *Matouš Benešovský zvaný Philonomus: Grammatica Bohemica / Gramatika česká, Knížka slov českých vyložených*. Praha.
- 2009. Rezension zu Vintř 2008. *Listy filologické* 132, 202–205.
- 2012. *Jezuité Drachovius a Steyer gramatiky češtiny*. Praha.
- 2015. *Grammatyka Česka. Mluvnice češtiny v 16. až 19. století (katalog výstavy)*. Praha.
- Krämer, S. 2005. *Synchrone Analyse als Fenster zur Diachronie: Die Grammatikalisierung von werden + Infinitiv*. München.
- Krejčí, K. 1947. *Jazyk ve vývoji společnosti. Studie ze sociologie spisovného jazyka*. Praha.
- Kremnitz, G. 2015. *Frankreichs Sprachen*. Berlin – München – Boston.
- Křen, J. 1996. *Die Konfliktgemeinschaft. Tschechen und Deutsche 1780–1918*. München.
- Kříž, M. 2014. *Boj o strukturalismus. Archeologie českého literárněvědného strukturalismu*. Olomouc.
- Křížková, H. 1960. *Vývoj opisného futura v jazycích slovanských, zvláště v ruštině*. Praha.
- Krofta, K. 1949. *Dějiny selského stavu*. 2. vyd. Ed. E. Janoušek. Praha.
- Krzyżanowski, J. 1978. *A History of Polish Literature*. Warszawa.
- Kubíček, T. 2010. *Felix Vodička – názor a metoda. K dějinám českého strukturalismu*. Praha.
- Kučera, K. 2009. The orthographic principles in the Slavic languages: Phonetic / phonological. In: *Die slavischen Sprachen. Ein internationales Handbuch zu ihrer Struktur, ihrer Geschichte und ihrer Erforschung. Band 1 / The Slavic Languages: An International Handbook of their Structure, their History and their Investigation. Volume 1*. Ed. S. Kempgen, P. Kosta, T. Berger a K. Gutschmidt. Berlin – New York, 70–75.
- Kusák, A. 1998. *Kultura a politika v Československu 1945–1956*. Praha.
- Kusáková, L. 1985. Nejedlého kritika Thámovy české gramatiky z r. 1798. *Naše řeč* 68, 135–140.
- 2008. Václav Stach. In: *Lexikon české literatury*. 4/I. Ed. L. Merhaut. Praha, 322–325.
- Kutnar, F. 1948. *Sociálně myšlenková tvářnost obrozenského lidu. Trojí pohled na český obrozenský lid jako příspěvek k jeho duchovním dějinám*. Praha.
- 2003. *Obrozenské vlastenectví a nacionalismus. Příspěvek k národnímu a společenskému obsahu češství doby obrozenské*. Ed. M. Kučera. Praha.
- Kutnar, F. – Marek, J. 2009. *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*. 3. vyd. Praha.
- Kvapil, M. (ed.) 1975. *Práce z dějin slavistiky*. II. Praha.
- Kyas, V. 1997. *Česká Bible v dějinách národního písemnictví*. Ed. J. Pečírková. Praha.

- Kyralová, M. – Sládek, M. 1993. *Josef Vašica (1884–1968). Soupis osobního fondu*. Praha.
- Lamb, S. M. 1965–66. Epilegomena to a Theory of Language. *Romance Philology* 19, 531–573.
- Lamprecht, A. 1958. K otázce vlivu jazyka na jazyk (na materiálu českého jazyka). *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university A* 6, 88–93.
- 1965. Zur Frage der tschechisch-deutschen Sprachkonvergenz. In: *Deutsch-tschechische Beziehungen im Bereich der Sprache und Kultur. Aufsätze und Studien*. Ed. B. Havránek a R. Fischer. Berlin, 29–33.
- 1966. *Vývoj fonologického systému českého jazyka*. Brno.
- 1986. Hlásokosloví. In: Lamprecht et al. 1986, 25–128.
- Lamprecht, A. – Šlosar, D. – Bauer, J. 1986. *Historická mluvnice češtiny*. Praha.
- Langer, G. 2000. Austriakische Perspektiven im Werk des tschechischen Romantikers Karel Hynek Mácha. In: *Unerledigte Geschichten. Der literarische Umgang mit Nationalität und Internationalität*. Ed. G. von Essen a H. Turk. Göttingen, 285–302.
- Lauersdorf, M. R. 2010. *The Morphology of 16th-Century Slovak Administrative-Legal Texts and the Question of Diglossia in Pre-Codification Slovakia*. München – Berlin.
- Lechler, G. 1873. *Johann von Wiclif und die Vorgeschichte der Reformation*. II. Leipzig.
- Le Coadic, R. 2013. À propos des relations entre langue et identité en Bretagne. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 23–41.
- 2016. Brittany's new 'bonnets rouges' and their critics. https://www.academia.edu/21054252/Brittany_s_New_Bonnets_Rouges_and_Their_Critics
- Le Dù, J. 1995. Vrais Bretons et pseudo-norme. In: *Paroles régionales. Normes, variétés linguistiques et contexte social*. Ed. J.-F. P. Bonnot. Strasbourg, 265–287.
- Le Dù, J. – Le Berre, Y. 2013. La langue bretonne dans la société régionale contemporaine. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 43–54.
- Le Duc, G. 2006. Breton literature [1] beginnings to c. 1900. In: Koch 2006, I, 263–272.
- Leff, G. 1986. Wyclif and Hus: A doctrinal comparison. In: Kenny 1986, 105–125.
- Le Gléau, R. 1973. *Syntaxe du breton moderne*. [La Baule].
- Le Goff, J. 1992. *La civilisation de l'occident médiéval*. Paris.
- Legonidec, J. F. M. M. A. 1807. *Grammaire celto-bretonne*. Paris.
- Lehár, J. (ed.) 1990. *Česká středověká lyrika*. Praha.
- 1993. Vznik české literatury: pokus o rekapitulaci problematiky. *Listy filologické* 116, 18–39.
- 1995. Roman Jakobson: Moudrost starých Čechů (Nedokončená polemika o smysl českých dějin). *Česká literatura* 43, 39–56.
- 1998. Středověk. In: J. Lehár, A. Stich, J. Janáčková, J. Holý: *Česká literatura od počátků k dnešku*. Praha, 9–100.
- 2000. Růžová zahrada malá a velká. In: *Lexikon české literatury*. 3/II. Ed. J. Opelík. Praha, 1353–1354.
- 2008a. Vévoda Arnošt. In: *Lexikon české literatury*. 4/II. Ed. L. Merhaut. Praha, 1324–1325.
- 2008b. Lyrika středověká. In: *Lexikon české literatury*. 4/II. Ed. L. Merhaut. Praha, 1945–1950.
- Lehmann, C. 2002. *Thoughts on Grammaticalization*. 2. vyd. Erfurt.

- Lehr-Splawiński – Stieber, Z. 1957. *Gramatyka historyczna języka czeskiego*. I. Warszawa.
- Leiss, E. 1985. Zur Entstehung des neuhochdeutschen analytischen Futurs. *Sprachwissenschaft* 10, 250–273.
- Lemberg, E. 1952. Der deutsche Anteil am Erwachen des tschechischen Volkes. In: *Die Deutschen in Böhmen und Mähren. Ein historischer Rückblick*. Ed. H. Preidel. 2. vyd. Gräfelfing bei München, 304–332.
- 1964. *Nationalismus*. I. Reinbek bei Hamburg.
- 1974. Zu Selbstverständnis und Rollenbewußtsein der Tschechen. *Nationale Ideologien zwischen Ost und West. Bohemia* 15, 51–60.
- Lencek, R. L. 1984. The modern Slovene language question: An essay in sociolinguistic interpretation. In: Picchio–Goldblatt 1984, 297–317.
- Le Pipec, E. 2013a. Les trois ruptures sociolinguistiques du breton. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 103–116.
- 2013b. Rezension zu M. Madeg: *Traité de prononciation du breton du Nord Ouest à l'usage des bretonnants (Brest 2010)*. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 189–192.
- Lerchenmueller, J. 1997. „Keltischer Sprengstoff“. *Eine wissenschaftsgeschichtliche Studie über die deutsche Keltologie von 1900 bis 1945*. Tübingen.
- Leška, O. 1984. Karl Bühler und die Prager Schule. In: *Bühler-Studien*. II. Ed. A. Eschbach. Frankfurt am Main, 263–272.
- 1991a. Phenomenological inspirations of Prague structuralism. In: *Proceedings of the Conference Linguistics and Phonetics: Prospects and Applications, Prague, August 27–31, 1990*. Ed. B. Palek a P. Janota. Prague, 97–99.
- 1991b. Strukturalismus a poststrukturalismus. *Slovo a slovesnost* 52, 194–196.
- 1993. K Novákovým „osudům české lingvistiky“. *Slovo a slovesnost* 54, 132–134.
- 1994. Pražská lingvistická škola a prestiž slovanských jazyků ve vědeckém světě. In: *Přednášky z XXXVI. běhu Letní školy slovanských studií*. Ed. J. Hasil. Praha, 9–17.
- 1996. Vilém Mathesius (1882–1945). In: Leška 2012, 99–110.
- 1999. Prague school linguistics: Unity in diversity. *Travaux du Cercle linguistique de Prague, n.s.* 3, 3–14.
- 2002. Anton Marty's philosophy of language. *Travaux du Cercle linguistique de Prague, n.s.* 4, 83–99.
- 2012. *Papers on Prague School Linguistics*. Ed. B. Vykypěl a V. Boček. München.
- Leška, O. – Nekvapil, J. – Šoltys, O. 1993. Ferdinand de Saussure and the Prague Linguistic Circle. In: *Studies in Functional Stylistics*. Ed. J. Chloupek a J. Nekvapil. Amsterdam – Philadelphia, 9–50.
- Lešnerová, Š. 2005. Latinské vlivy v humanistické češtině. In: *Jazyky v kontaktu / jazyky v konfliktu a evropský jazykový prostor*. Ed. P. Pořízka a V. P. Polách. Olomouc, 179–191.
- Lewis, H. 1989. *Die kymrische Sprache. Grundzüge ihrer geschichtlichen Entwicklung*. Ed. W. Meid. Innsbruck.
- 1990. *Handbuch des Mittelkornischen*. Ed. S. Zimmer. Innsbruck.
- Lewis, H. – Piette, J. R. F. 1990. *Handbuch des Mittelbretonischen*. Ed. W. Meid. Innsbruck.
- Lexikon des Mittelalters*. I–IX, Registerband. München – Zürich, München, Stuttgart – Weimar 1980–99.

- Liewehr, F. 1933. *Einführung in die historische Grammatik der tschechischen Sprache. 1. Teil: Lautlehre. I. Lieferung.* Brünn.
- Linn, A. 2013. Vernaculars and the idea of a standard language. In: *The Oxford Handbook of the History of Linguistics.* Ed. K. Allan. Oxford, 359–374.
- Löffler, M. 2004. Der Pankeltismus vor dem Ersten Weltkrieg im europäischen Kontext. In: *Keltologie heute – Themen und Fragestellungen. Akten des 3. Deutschen Keltologensymposiums, Marburg, März 2001.* Ed. E. Poppe. Münster, 271–289.
- 2006a. Pan-Celticism around 1900. In: *Celtes et Gaulois, l'Archéologie face à l'Histoire, I: Celtes et Gaulois dans l'histoire, l'historiographie et l'idéologie moderne. Actes de la table ronde de Leipzig, 16–17 juin 2005.* Ed. S. Rieckhoff. Glux-en-Glenne, 143–151.
- 2006b. Pan-Celtism. In: Koch 2006, IV, 1415–1419.
- Losert, J. 1884. *Hus und Wiclif. Zur Genesis der husitischen Lehre.* Prag – Leipzig.
- 1925. *Huß und Wiclif. Zur Genesis der hussitischen Lehre.* 2. vyd. München – Berlin.
- MacAulay, D. (ed.) 1992. *The Celtic Languages.* Cambridge.
- Máchal, J. 1922. *Slovanské literatury.* I. Praha.
- Machek, V. 1968. *Etymologický slovník jazyka českého.* 2. vyd. Praha.
- MacKinnon, K. 2005. Development of Cornish language and literature. In: *Rebuilding the Celtic Languages: Reversing the Language Shift in the Celtic Countries.* Ed. D. Ó Néill. Talybont (Ceredigion), 214–274.
- Macura, V. 1983. *Znamení zrodu. České obrození jako kulturní typ.* Praha.
- 1993. *Masarykovy boty a jiné semi(o)fejetony.* Praha.
- 1995. *Znamení zrodu. České národní obrození jako kulturní typ.* 2. vyd. Jinočany.
- 1998a. *Český sen.* Praha.
- 1998b. Problems and paradoxes of the national revival. In: Teich 1998, 182–197.
- 2010. *The Mystifications of a Nation: “The Potato Bug” and Other Essays on Czech Culture.* Ed. H. Píchová a C. Cravens. Madison.
- Macura, V. – Schmid, H. (ed.) 1999. *Jan Mukařovský and the Prague School / und die Prager Schule.* Potsdam.
- Malicki, J. 2009. K dějinám nauky o českém jazyku. *Česká literatura* 57, 115–122.
- 2013. Recepce češtiny v Polsku. In: Dittmann–Uličný 2013, 148–163.
- Mánek, B. 2006. Irská otázka v publicistice a satíře Karla Havlíčka Borovského. *Literární archiv* 38, 43–53.
- Mann, S. E. 1957. *Czech Historical Grammar.* London.
- Marek, J. 1947. *Josef Jungmann.* Praha.
- Marek, J. 1969. Strukturalismus pro historiky. I. Prolegomena. *Dějiny a současnost* 11, č. 6, 18–21.
- Marek, J. – Šmahel, F. 1999. Škola Annales v zrcadle českého dějepiscetví. *Český časopis historický* 97, 1–18.
- Marvan, J. 1983. Introduction. In: Rosa 1983, I–VII.
- 2000. *Jazykové milénium. Slovanská kontrakce a její český zdroj.* Praha.
- 2004. *Brána jazykem otvíraná aneb O češtině světové.* Praha.
- 2006. *Cesty ke spisovné češtině – prvních tisíc let (800–1800). Malý průvodce dějinami české lingvoekologie.* Ústí nad Labem.
- 2008. *České stupňování – slovanská podoba evropské univerzálie.* Praha.
- 2012. *Čeština tisíciletá. Zrod slovanského jazykového prostředí uprostřed Evropy.* Ústí nad Labem.

- 2015. *Jazyk – jeho český příběh. Prvních tisíc let 800–1800. Malý průvodce cestami české lingvoekologie*. Praha.
- Masaryk, T. G. 1885. *Základové konkrétné logiky (Třídění a soustava věd)*. Praha.
- 1996. Karel Havlíček. *Snahy a tužby politického probuzení*. 4. vyd. Ed. J. Svobodová. Praha.
- Mathesius, V. 1911. O potenciálnosti jevů jazykových. In: *Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná*, 1911, č. 2.
- 1915. Několik poznámek k mým studiím syntaktickým a jejich kritice ve Vědě České. *Časopis pro moderní filologii* 4, 473–475.
- 1922. O větší plánovitost studií filosofických. *Čas* 32, č. 106, 7. 5. 1922, 7–8.
- 1925. *Kulturní aktivismus. Anglické paralely k českému životu*. Praha.
- 1928. On linguistic characterology with illustrations from Modern English. In: *Actes du Premier Congrès international de linguistes à la Haye, du 10–15 avril 1928*. Ed. C. de Boer, J. van Ginneken a A. G. van Hamel. Leiden, 56–63.
- 1929. Funkční linguistika. In: *Sborník přednášek proslovených na prvním sjezdu čsl. profesorů filosofie, filologie a historie v Praze 3.–7. dubna 1929*. Praha, 118–130.
- 1931a. Nové cesty českého dějepytu (Poznámky k rektorské řeči Pekařově). *Přítomnost* 8, č. 49, 9. 12. 1931, 777–778.
- 1931b. Die Persönlichkeit Josef Zubatýs. *Prager Rundschau* 1, 239–247.
- 1932. O požadavku stability ve spisovném jazyce. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura*. Ed. B. Havránek a M. Weingart. Praha, 14–31.
- 1933. Otto Jespersen in Prag. *Prager Presse* 13, č. 267, 29. 9. 1933, s. 6.
- 1936. Deset let Pražského linguistického kroužku. *Slovo a slovesnost* 2, 137–145.
- 1937a. Unsere Stellung in der Kultur Europas und der Welt. In: *Die Tschechoslovakische Republik. Ihre Staatsidee in der Vergangenheit und Gegenwart*. II. Ed. J. Malypetr, F. Soukup a J. Kapras. Prag, 331–341.
- 1937b. [příspěvek k anketě o SSSR]. In: *Československo Sovětskému svazu k 20. výročí. Sborník projevů*. Ed. Z. Nejedlý, J. Gallas a H. Ripka. Praha, 44–45.
- 1938. Sborník o tisícileté bilanci našeho kulturního úsilí. *Literární noviny* 10, č. 13, 9. 4. 1938, s. 8 a č. 14, 23. 4. 1938, s. 2.
- (ed.) 1939. *Co daly české země Evropě a lidstvu. Od slovanských věrozvěstů k národnímu obrození*. Praha.
- 1944. *Možnosti, které čekají. Epištoly o tvořivém životě*. Praha.
- 1945. Čistá práce. In: Mathesius 1982, 360–367.
- 1982. *Jazyk, kultura a slovesnost*. Ed. J. Vachek a E. Macek. Praha.
- 2009. *Paměti a jiné rukopisy*. Ed. J. Hladký. Praha.
- Mathiesen, R. 1984. The Church Slavonic language question: An overview (IX–XX centuries). In: Picchio–Goldblatt 1984, 45–65.
- Matthíasdóttir, S. 2000. The renovation of native pasts: A comparison between aspects of Icelandic and Czech nationalist ideology. *The Slavonic and East European Review* 78, 688–709.
- Maur, E. 2000. Pojetí národa v české osvícenské historiografii. Ignác Cornova a František Martin Pelcl. In: *Mezi časy... Kultura a umění v českých zemích kolem roku 1800. Sborník příspěvků z 19. ročníku symposií k problematice 19. století, Plzeň, 4.–6. března 1999*. Ed. Z. Hojda a R. Pahl. Praha, 134–146.
- 2001. *Gutsherrschaft und „zweite Leibeigenschaft“ in Böhmen. Studien zur Wirtschafts-, Sozial- und Bevölkerungsgeschichte (14.–18. Jahrhundert)*. München – Wien.

- Maxwell, A. 2011. Introduction: Bridges and bulwarks: A historiographic overview of East–West discourses. In: *The East–West Discourse: Symbolic Geography and its Consequences*. Ed. A. Maxwell. Oxford – Bern etc., 1–32.
- Mazur, J. 1993. *Geschichte der polnischen Sprache*. Frankfurt am Main etc.
- Med, J. 2010. *Literární život ve stínu Mnichova (1938–1939)*. Praha.
- Meillet, A. 1915. Les langues et les nationalités. *Scientia* 18, 192–201.
- 1918a. *Les langues dans l'Europe nouvelle*. Paris.
- 1918b. La situation linguistique en Russie et en Autriche-Hongrie. *Scientia* 23, 209–216.
- 1921. *Linguistique historique et linguistique générale*. Paris.
- 1928. *Les langues dans l'Europe nouvelle*. 2. vyd. Paris.
- Meinecke, F. 1908. *Weltbürgertum und Nationalstaat. Studien zur Genesis des deutschen Nationalstaates*. München – Berlin.
- Měšťan, A. 1987. Rezension zu Macura 1983. *Bohemia* 28, 175–176.
- Miklas, H. 1982. Trubetzkoy's Sprachbundbegriff aus der Sicht der jüngeren Forschung. In: *Festschrift für Wilhelm Lettenbauer zum 75. Geburtstag*. Ed. A. Měšťan a E. Weiher. Freiburg i. Br., 131–153.
- Mikulec, J. 2012. Člověčenství. In: *Akademická encyklopedie českých dějin*. III. Ed. J. Pánek. Praha, 367–368.
- Mišková, A. 2003. Destruktion und Selbstdestruktion des Prager Linguistik-Zirkels. In: *Nekula 2003*, 209–224.
- Mlejnek, J. 2000. *Křesťanská universita Josefa Floriana*. Brno.
- 2005. Václav Černý a dva básníci. In: *Sto let od narození Václava Černého*. Ed. M. Loužek. Praha, 37–41.
- Morava, G. J. 1985. *Der k. k. Dissident Karel Havlíček 1821–1856*. Wien.
- 1990. *Franz Palacký. Eine frühe Vision von Mitteleuropa*. Wien.
- Moret, S. 2003. Antoine Meillet et l'indépendance nationale. In: *Contributions suisses au XIIIe congrès mondial des slavistes à Ljubljana, août 2003 / Schweizerische Beiträge zum XIII. Internationalen Slavistenkongress in Ljubljana, August 2003*. Ed. P. Sériot. Bern etc., 183–198.
- 2011a. Le triomphe des langues « démocratiques » : A. Meillet et l'Europe nouvelle. In: *Velmezova 2011*, 133–152.
- 2011b. Antoine Meillet et le futur des empires après la Première guerre mondiale. *Langages* 182, 11–24.
- Morgan, P. 1983. From a death to a view: The hunt for the Welsh past in the romantic period. In: *The Invention of Tradition*. Ed. E. Hobsbawm a T. Ranger. Cambridge, 43–100.
- Morris-Jones J. 1921. *An Elementary Welsh Grammar: Phonology and Accidence*. Oxford.
- Mühlberger, J. 1970. *Tschechische Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart*. München.
- Mukařovský, J. 1931. Masaryk jako stylist. In: *Masaryk a řeč*. Praha, 5–27.
- 1933. Kultura jazyka. Rozhovor s Janem Mukařovským. *Rozhledy po literatuře a umění* 2, č. 1, 1. 2. 1933, 2–5.
- 1977. Beabsichtigtes und Unbeabsichtigtes in der Kunst. In: *J. Mukařovský: Studien zur strukturalistischen Ästhetik und Poetik*. Přel. H. Grönebaum a G. Riff. 2. vyd. Frankfurt am Main – Berlin – Wien, 31–65.
- 1978. *Structure, Sign, and Function*. Ed. J. Burbank a P. Steiner. New Haven – London.

- Murko, M. 1897. *Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Romantik*. Graz.
- Musilová, K. 2013. Čeština a slovenština v kontaktu. In: Dittmann–Uličný 2013, 164–176.
- Myhill, J. 2011. Language and the church: European perspectives. In: Kortmann–Auwera 2011, 639–653.
- Myl'nikov, A. S. 1973. *Jozef Jungman i ego vremja*. Moskva
- Nawratil, H. 2013. *Schwarzbuch der Vertreibung 1945 bis 1948. Das letzte Kapitel unbewältigter Vergangenheit*. 15. vyd. [München].
- Nejeschleba, T. 2008. *Jan Jessenius v kontextu renesanční filosofie*. Praha.
- Nekula, M. (ed.) 2003. *Prager Strukturalismus. Methodologische Grundlagen / Prague Structuralism: Methodological Fundamentals*. Heidelberg.
- Nekula, M. – Rychnovská, L. 2010. Smetanova čeština v dobovém kontextu. *Hudební věda* 47, 43–76.
- 2013. Jazyková biografie Bedřicha Smetany a jazyk jeho korespondence se zřetelem ke gramatickým jevům. In: Z. Hladká a kolektiv: *Soukromá korespondence jako lingvistický pramen*. Brno, 99–136.
- Nekvapil, J. 2015. A premature retrospective: An interview with František Daneš, September 21, 1988. *Slovo a slovesnost* 76, 265–296.
- Neustupný, J. V. 1993. Poststrukturalismus a Pražská škola. *Slovo a slovesnost* 54, 1–7.
- Neweklowsky, G. 2010. *Die südslawischen Standardsprachen*. Wien.
- Newerkla, S. M. 2010–11. Vliv češtiny a slovenštiny na němčinu ve východním Rakousku. *Český jazyk a literatura* 61, 105–112.
- 2011. *Sprachkontakte Deutsch – Tschechisch – Slowakisch. Wörterbuch der deutschen Lehnwörter im Tschechischen und Slowakischen: historische Entwicklung, Beleglage, bisherige und neue Deutungen*. 2. vyd. Frankfurt am Main etc.
- Newerkla, S. M. – VINTR, J. 2003. Rezension zu Karlík et al. 2002. *Wiener Slavistisches Jahrbuch* 49, 271–275.
- Nietzsche, F. 1874. Vom Nutzen und Nachtheil der Historie für das Leben. In: F. Nietzsche: *Sämtliche Werke. Kritische Studienausgabe*. I. Ed. G. Colli a M. Montinari. München & Berlin – New York 1999, 243–334.
- Nodl, M. 2007. *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*. Brno.
- 2015. *Středověk v nás*. Praha.
- Novák, A. 1929. *Teorie o národním obrození*. Brno.
- Novák, J. (ed.) 1988. *On Masaryk: Texts in English and German*. Amsterdam.
- Novák, P. 1990. Konstancy a proměny Havránkových metodologických postojů (se zvláštním zřetelem k jeho pojetím marxistické orientace v jazykovědě). *Slavica Pragensia* 34, 21–38.
- 1991. K poválečným osudům české lingvistiky. *Slovo a slovesnost* 52, 183–193.
- 2002. Lingvistika marxistická. In: Karlík et al. 2002, 249–250.
- 2010. *Lingvistika a jazyková realita. Výbor z díla*. Ed. J. Křivan, J. Januška a J. Chromý. Praha
- Novák, J. V. – Novák, A. 1936–39. *Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny*. 4. vyd. Olomouc.
- Novotný, V. 1919–21. *M. Jan Hus – život a učení. Díl I.: Život a dílo*. I–II. Praha.
- Ó hlfearnáin, T. 2013. Institutional Breton language policy after language shift. *International Journal of the Sociology of Language* 223, 117–135.

- Oravcová, M. 1992. Rezeption des Positivismus im philosophischen Werk von Igor Hrušovský und ihre Kontexte. In: *Česko-slovenský štrukturalizmus a Viedenský scientizmus*. Ed. P. Michalovič. Bratislava, 45–54.
- O'Sullivan, N. 1983. *Fascism*. London.
- Ötvös, P. 2013. Ältere ungarische Literatur. In: *Geschichte der ungarischen Literatur. Eine historisch-poetologische Darstellung*. Ed. E. Kulcsár Szabó. Berlin – Boston, 1–95.
- Palacký, F. 1845. *Geschichte von Böhmen*. III/1. Prag.
- 1873. *Radhost. Sbíрка spisův drobných z oboru řeči a literatury české, krásowědy, historie a politiky*. III. Praha.
- 2003. *Briefe an Therese. Korrespondenz von František Palacký mit seiner Braut und späteren Frau aus den Jahren 1826–1860*. Ed. J. Kořalka. Dresden.
- Panevová, J. 1993. Ještě pár slov k poválečným osudům české lingvistiky. *Slovo a slovesnost* 54, 129–132.
- Pařez, J. – Kuchařová, H. 2015. *The Irish Franciscans in Prague 1629–1786: History of the Franciscan College of the Immaculate Conception of the Virgin Mary in Prague*. Prague.
- Patera, A. (ed.) 1908. *Korrespondence Josefa Dobrovského. Díl III. Vzájemné dopisy Josefa Dobrovského a Josefa Valentina Zlobického z let 1781–1807*. Praha.
- (ed.) 1913. *Josefa Dobrovského korrespondence. IV. Vzájemné listy Josefa Dobrovského a Jiřího Ribaye z let 1783–1810*. Praha.
- Paul, H. 1886. *Principien der Sprachgeschichte*. 2. vyd. Halle.
- 1920. *Prinzipien der Sprachgeschichte*. 5. vyd. Halle a. S.
- Pauliny, E. 1947. *Nárečie zátopových osád na Hornej Orave*. Turčiansky Sv. Martin.
- 1948. Slovesný čas v slovenčine. In: *Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi*. Ed. A. Grund, A. Kellner a J. Kurz. Brno, 343–349.
- Pechar, J. 2008. Strukturalistická a psychoanalytická metoda v pohledu Václava Černého. *Svět literatury* 18, č. 38, 81–86.
- Peersman, C. 2012. Written vernaculars in medieval and Renaissance times. In: *The Handbook of Historical Sociolinguistics*. Ed. J. M. Hernández-Campoy a J. C. Conde-Silvestre. Chichester etc., 639–654.
- Pekař, J. 1931. Zur Periodisierung der tschechoslovakischen Geschichte. Rektoratsrede. *Prager Rundschau* 1, 481–495.
- 1932. O periodisaci českých dějin (Přednáška pronesená při rektorské instalaci dne 5. prosince 1931). *Český časopis historický* 38, 1–11.
- 1990. *Postavy a problémy českých dějin*. Ed. F. Kutnar. 2. vyd. Praha.
- Pelán, J. 2014. Václav Černý et le structuralisme. *La linguistique* 50, č. 1, 119–155.
- Pelletier, Y. 2005. *Une histoire de la Bretagne*. [Paris].
- Perrot, J. 1988. Antoine Meillet et les langues de l'Europe : l'affaire hongroise. *Histoire Épistémologie Langage* 10, č. 2, 301–318.
- Pešek, O. 2013. Le structuralisme fonctionnel pragois face au stalinisme : bouleversement, soubresauts et paradoxes. *Echo des études romanes* 9, č. 2, 5–19.
- Petr, J. – Tylová, M. 1985. *Bohuslav Havránek. Bibliografický soupis vědeckých prací s přehledem jeho činnosti*. Praha.
- Petráň, J. 2015. *Filozofové dělají revoluci. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy během komunistického experimentu (1948–1968–1989)*. Praha.
- Petříček, M. 1968. Kritik o kritice. *Listy* 1, č. 6, 12. 12. 1968, s. 10.
- Picchio, R. – Goldblatt, H. (ed.) 1984. *Aspects of the Slavic Language Question*. I. New Haven.
- Pieper, J. 1990. *Thomas von Aquin*. 4. vyd. München.

- Pinkava, J. 1996. Václav Černý a strukturalismus. In: Brožová 1996, 101–112.
- Ploneis, J.-M. 1983. *Au carrefour des dialectes bretons : Le parler de Berrien*. Paris.
- Podiven [Pithart, P. – Příhoda, P. – Otáhal, M.] 1991. *Češi v dějinách nové doby (Pokus o zrcadlo)*. Praha.
- Pokorný, P. – Souček, J. B. 1997. *Bibelauslegung als Theologie*. Ed. P. Pokorný. Tübingen.
- Poldauf, I. 1956. Ještě k „prostě vidovým předponám“ v češtině. *Slovo a slovesnost* 17, 169–172.
- Polišenský, J. 1947–48. Jazykový materiál a historikova práce. *Slovo a slovesnost* 10, 128.
- 2001. *Historik v měnícím se světě*. Praha.
- Pontius, J. 1997. Language codification and the perception of otherness: The case of Czech and German. *CLS [Chicago Linguistic Society], The Panels* 33, 101–108.
- Pospíšil, C. V. 2015. *Husovská dilemata*. Kostelní Vydří.
- Power, G. 2014. Monarchy, nobility and state formation in Bohemia and Ireland, c. 1526–1609. In: Power–Pilný 2014b, 25–54.
- Power, G. – Pilný, O. 2014a. Ireland and the Czech Lands: An introduction. In: Power–Pilný 2014b, 1–23.
- (ed.) 2014b. *Ireland and the Czech Lands: Contacts and Comparisons in History and Culture*. Oxford – Bern etc.
- Pražák, A. 1945. *Národ se bránil. Obrany národa a jazyka českého od nejstarších dob do přítomnosti*. Praha.
- Press, I. 1986. *A Grammar of Modern Breton*. Berlin – New York – Amsterdam.
- 2004. *Standard Breton*. München.
- Prinz, F. 2003. *Nation und Heimat. Beiträge zur böhmischen und sudetendeutschen Geschichte*. München.
- Procházka, M. 1993. Obrozený Ossian. Macphersonův model a produkce dějinnosti v české romantické kultuře. In: *Český romantismus v evropském kontextu*. Ed. Z. Hrbata a M. Procházka. Praha, 87–114.
- Průcha, J. 1963. K hodnocení Tomsovy kodifikace spisovné češtiny. *Slovo a slovesnost* 24, 57–61.
- Průšek, J. 1968. ČSAV, naše věda a V. Černý. *Literární listy* 1, č. 16, 13. 6. 1968, s. 3.
- Putna, M. C. 2006. Zápisník XX: O současném marxismu v západní kultuře... *Souvislosti* 17, č. 3, 285–291.
- 2014. Předslav. In: J. Kollár: *Slávy dcera. Báseň lyricko-epická v pěti zpěvích / M. C. Putna: Překlad a výklad Slávy dcery z panslavistického mýtu do kulturní historie*. Praha, 7–15.
- Pynsent, R. B. 1997. Národ, nic a láska (Pokus o Masaryka). In: *Sto let Masarykovy České otázky*. Ed. E. Broklová. Praha, 327–343.
- Rabus, A. 2010. Das Polnische im inner-slavischem Sprachkontakt. Eine exemplarische Untersuchung anhand des tschechisch-polnischen und russisch-polnischen Kontakts. In: *Beiträge der Europäischen Slavistischen Linguistik (Polyslav)* 13. Ed. K. Bente Fischer, G. Krumbholz, M. Lazar a J. Rabiega-Wiśniewska. München – Berlin, 206–213.
- 2011. Wie lateinisch ist das europäische Mittelalter? Ein Beitrag aus der Perspektive der Slavistik. In: *Vermitteln – Übersetzen – Begegnen. Transferphänomene im europäischen Mittelalter und in der Frühen Neuzeit. Interdisziplinäre Annäherungen*. Ed. B. J. Nemes a A. Rabus. Göttingen, 251–264.

- 2013. *Die Rolle des Sprachkontakts für die slavischen (Standard-)Sprachen (unter besonderer Berücksichtigung des inner-slavischen Kontakts)*. Freiburg i. Br.
- Radatz, H.-I. 2014. *Wie keltisch ist die Bretagne?* Bamberg. <http://opus4.kobv.de/opus4-bamberg/frontdoor/index/index/docId/6462>
- Raffensperger, C. 2012. *Reimagining Europe: Kievan Rus' in the Medieval World, 988–1146*. Cambridge (MA) – London.
- Rak, J. 1994. *Bývali Čechové... České historické mýty a stereotypy*. Jinočany.
- Reindl, D. F. 2008. *Language Contact: German and Slovenian*. Bochum.
- Reinhart, J. 2000. Möglichkeiten und Grenzen der Rekonstruktion des Urtschechischen. *Wiener Slavistisches Jahrbuch* 46, 165–174.
- Reiter, N. 2007. Rezension zu Tornow 2005. *Zeitschrift für Balkanologie* 43, 133–135.
- Rejzek, J. 2003. Ještě k fonetickým vlivům staré němčiny na starou češtinu. *Bohemistika* 3, 251–264.
- 2015. *Český etymologický slovník*. 2. vyd. Voznice.
- Rosa, V. J. 1672. *Čechořečnost seu Grammatica linguae Bohemicae [...]*. Micro-Pragae.
- 1983. *Čechořečnost seu Grammatica linguae Bohemicae Micro-Pragae 1672*. Ed. J. Marvan. München.
- 1991. *Czech Grammar (Čechořečnost) 1672*. Übers. G. Betts a J. Marvan. Prague.
- Rösler, K. 1952. Beobachtungen und Gedanken über das analytische Futurum im Slavischen. *Wiener Slavistisches Jahrbuch* 2, 103–149.
- Rostrenen, G. de 1738. *Grammaire françoise-celtique ou françoise-bretonne*. Rennes.
- Rothe, H. 1996. Die Länder der Krone Böhmen als Bibellandschaft. *Slavia* 65, 239–253.
- Rudy, S. 1990. *Roman Jakobson 1896–1982: A Complete Bibliography of his Writings*. Berlin – New York.
- Rusinov, R. 1999. *Istorija na novobalgarskija knižoven ezik*. Veliko Tărnovo.
- Rychnovská, L. 2015. *Analýza česky psané korespondence Bedřicha Smetany*. Brno.
- Řehák, D. 2008. Irsko jako téma a obraz v české literatuře 19. století. Exotika aneb Výlučnost cizí i vlastní. In: *Cizí, jiné, exotické v české kultuře 19. století*. Ed. K. Bláhová a V. Petrbok. Praha, 156–166.
- Říha, I. 2012. *Možnosti četby. Karolina Světlá v diskurzu literární kritiky druhé poloviny 19. století*. Červený Kostelec.
- Sak, R. 2004. „Život na vidrholci“ (*Příběh Bedřicha Fučíka*). Praha – Litomyšl.
- 2007. *Josef Jungmann. Život obrozence*. Praha.
- Saulnier, V.-L. 1962. *La littérature française du Moyen âge*. 5. vyd. Paris.
- Sayer, D. 1998. *The Coasts of Bohemia: A Czech History*. Princeton.
- Sayers, D. – Renkó-Michelsén, Z. 2015. Phoenix from the ashes: Reconstructed Cornish in relation to Einar Haugen's four-step model of language standardisation. *Sociolinguistica* 29, 17–38.
- Schaller, H. W. 2007. Rezension zu Tornow 2005. *Zeitschrift für Balkanologie* 44, 280–286.
- Schamschula, W. 1973. *Die Anfänge der tschechischen Erneuerung und das deutsche Geistesleben (1740–1800)*. München.
- 1990. *Geschichte der tschechischen Literatur*. I. Köln – Wien.

- Scharnhorst, J. – Ising, E. (ed.) 1976. *Grundlagen der Sprachkultur. Beiträge der Prager Linguistik zur Sprachtheorie und Sprachpflege*. I. Berlin.
- Schieche, E. 1966. Die Kultur der Tschechen. In: E. Schieche, F. Repp: *Die Kultur der Tschechen und der Slowaken*. Frankfurt am Main, 9–89. (Handbuch der Kulturgeschichte, Lieferung 124–129, Heft 1–6.)
- Schlaak, C. 2014. *Das zweigeteilte Baskenland. Sprachkontakt, Sprachvariation und regionale Identität in Frankreich und Spanien*. Berlin – Boston.
- Schmidt-Hartmann, E. 1982. T. G. Masaryk und die Volksdemokratie. *Bohemia* 23, 370–387.
- 1986. Zur Diskussion über die Memoiren von Václav Černý. *Bohemia* 27, 374–393.
- Schmidtová, A. 1956. Hus a Viklef. *Listy filologické* 79, 219–227.
- Scholze, L. 2008. *Das grammatische System der obersorbischen Umgangssprache im Sprachkontakt. Mit Grammatiktafeln im Anhang*. Bautzen.
- Schramm, G. 2007. *Slawisch im Gottesdienst. Kirchenwortschatz und neue Schriftsprachen auf dem Weg zu einem christlichen Südosteuropa*. München.
- Schröpfer, J. 1968. *Hussens Traktat „Orthographia Bohemica“. Die Herkunft des diakritischen Systems in der Schreibung slavischer Sprachen und die älteste zusammenhängende Beschreibung slavischer Laute*. Wiesbaden.
- Schuchardt, H. 1898. *Tchèques et Allemands*. Paris.
- Schulze Wessel, J. 2006. *Ideologie der Sachlichkeit. Hannah Arendts politische Theorie des Antisemitismus*. Frankfurt am Main.
- Schwarz, W. F. – Rytel-Schwarz, D. 2010. Westslawisch. In: *Enzyklopädie der Neuzeit*. XII. Ed. F. Jaeger. Stuttgart – Weimar, 431–438.
- Scruton, R. 1998a. *The Aesthetic Understanding: Essays in the Philosophy of Art and Culture*. 2. vyd. South Bend (IN).
- 1998b. *An Intelligent Person's Guide to Modern Culture*. London.
- 2002. *The West and the Rest: Globalization and the Terrorist Threat*. London – New York.
- 2006. *England and the Need for Nations*. 2. vyd. London.
- Sechehaye, C. A. 1908. *Programme et méthodes de la linguistique théorique. Psychologie du langage*. Paris.
- Sériot, P. 1999. *Structure et totalité. Les origines intellectuelles du structuralisme en Europe centrale et orientale*. Paris.
- Sgall, P. 2005. A note on the destruction and the revival of the Prague Linguistic Circle. *Linguistica Pragensia* 15, 43–45.
- 2006a. Poznámka k pojmu hyperkorektnost. *Naše řeč* 89, 21–25.
- 2006b. Rezension zu Nekula 2003. *Slovo a slovesnost* 67, 146–150.
- 2014. *Zažil jsem toho dost*. Praha.
- Sgall, P. – Hronek, J. 1992. *Čeština bez příkras*. Praha.
- Simpson, A. 1984. *The Connections between English and Bohemian Painting during the Second Half of the Fourteenth Century*. New York – London.
- Skalička, V. 1947–48. Problém jazykové různosti. *Slovo a slovesnost* 10, 80–95.
- 1957. Über die sog. Primitivsprachen. *Lingua Posnaniensis* 6, 84–89.
- 1958. O současném stavu typologie. *Slovo a slovesnost* 19, 224–232.
- 1959. Komenský jako lingvista. *Archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského (Acta Comeniana)* 18, zvláštní příloha, 92–99.
- 1960. *Vývoj jazyka. Soubor statí*. Praha.
- 1969. Probleme der Panglottie. *Acta Comeniana* 1 (*Archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského* 25), 179–181.

- 1970a. Slovanská filologie na Karlově univerzitě. In: *Symposium o dějinách slavistiky (Štířín u Benešova, 15.–17. 9. 1967)*. Ed. J. Kurz et al. Praha, 26–32.
- 1970b. Komenský-lingvista. *Slovo a slovesnost* 31, 289–292.
- 1975. Starší střední doba české lingvistiky. In: *Kvapil 1975*, 61–67.
- 2004–06. *Souborné dílo*. I–III. Ed. F. Čermák, J. Čermák, P. Čermák a C. Poeta. Praha.
- Skutil, J. 1974. Moravský návrh na řešení spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky ze 30. let 19. století. In: *Břeclav – Trnava*. Ed. M. Zemek a J. Šimončíč. Brno, 123–128.
- Sládek, O. 2015. *Jan Mukařovský. Život a dílo*. Brno.
- Slaviček, K. 1947. *Tajná politická společnost Český Repeal v roce 1848*. Praha.
- Sokol, J. 2004. Rádlovo pojetí národa. In: *Emanuel Rádl – vědec a filosof. Sborník z mezinárodní konference konané u příležitosti 130. výročí narození a 60. výročí úmrtí Emanuela Rádl (Praha 9.–12. února 2003)*. Ed. T. Hermann a A. Markoš. Praha, 622–633.
- Sommer, P. – Třeštík, D. – Žemlička, J. (ed.) 2009. *Přemyslovci. Budování českého státu*. Praha.
- Soukup, P. 2004. Johann Loserth a český středověk. In: *Německá medievistika v českých zemích do roku 1945*. Ed. P. Soukup a F. Šmahel. Praha, 251–272.
- 2009. Dvorská kultura a počátky národních literatur. In: Sommer et al. 2009, 470–471.
- 2015. *Jan Hus. Život a smrt kazatele*. Praha.
- Springer, A. 1865. *Geschichte Österreichs seit dem Wiener Frieden 1809*. II. Leipzig.
- Stanley, J. D. 2006. Joachim Lelewel (1786–1861). In: *Nation and History: Polish Historians from the Enlightenment to the Second World War*. Ed. P. Brock, J. D. Stanley a P. J. Wróbel. Toronto – Buffalo – London, 55–84.
- Stanovská, S. – Kern, M. (ed.) 2010. *Alttschechische Liebeslyrik. Texte, Übersetzungen und Kommentar*. Wien.
- 2013. *Staročeské a německé milostné básnictví vrcholného středověku*. Brno.
- Starý, Z. 1995. *Ve jménu funkce a intervence*. Praha.
- Stern, D. 2006. Rezension zu Tornow 2005. *Die Welt der Slaven* 51, 389–396.
- Stich, A. 1998. Tři jazyky v jedné zemi. *Britské listy*, 14. 9. 1998. <http://www.blisty.cz/files/isarc/9809/19980914c.html>
- 2004. *Jazykověda – věc veřejná*. Ed. V. Petrbock. Praha.
- Stránský ze Zápské Stránky, P. 1953. *Český stát. Okřik*. Ed. B. Ryba. Praha.
- Středová, V. 2008. *Počátky formování konceptu dějin mentalit v české historiografii*. Praha.
- 2009. *František Kutnar a strukturalismus v interpretaci sociálních a hospodářských dějin*. Praha.
- 2010. Kutnarův funkční strukturalismus jako „metodologická úchylka“. *Východočeské listy historické* 27, 109–127.
- 2011. Structuralism in František Kutnar's historical thinking. *Prager wirtschafts- und sozialhistorische Mitteilungen* 13, 79–90.
- 2014a. *Strukturalismus v českém historickém myšlení*. Hradec Králové – České Budějovice.
- 2014b. *Cesty českého historického myšlení ke strukturalismu*. Hradec Králové – České Budějovice.
- Striedter, J. 1989. *Literary Structure, Evolution, and Value: Russian Formalism and Czech Structuralism Reconsidered*. Cambridge (MA) – London.
- Suchomel, M. 1996. Václav Černý a umění prózy. In: Brožová 1996, 215–221.

- Sukač, R. 2011a. The campaign against structuralism in 1950s Czechoslovakia. In: *Nationale und transnationale Perspektiven der Geschichte der Sprachwissenschaft. Beiträge zur XI. Internationalen Konferenz zur Geschichte der Sprachwissenschaften (ICHoLS) – Potsdam, 28. 8. – 2. 9. 2008*. Ed. G. Haßler. Münster, 129–135.
- 2011b. kampaň Marxismus v jazykovědě. In: Knapík et al. 2011, 410–412.
- 2011c. kampaň proti strukturalismu. In: Knapík et al. 2011, 412–414.
- Sussex, R. – Cubberley, P. 2006. *The Slavic Languages*. Cambridge.
- Svobodová, Z. 1955. *Dobrovský a německá filologie*. Praha.
- Szemerényi, O. 1990. *Einführung in die vergleichende Sprachwissenschaft*. 4. vyd. Darmstadt.
- Šafránek, J. (ed.) 1925. *Karla Aloisa Vinařického korrespondence a spisy pamětní*. IV. Praha.
- Šebesta, K. 1992. Obecná čeština v Gebauerově Mluvnici české pro školy střední a ústavy učitelské. *Slavica Pragensia* 35, 93–97.
- Škarka, A. 1947–48. Latinské kořeny naší středověké literární osvěty. *Vyšehrad* 3, 102–106.
- 1986. *Půl tisíciletí českého písemnictví*. Ed. J. Lehár. Praha.
- Škrach, V. K. 1935. Rozmluva s V. K. Škrachem o hovorové řeči Masarykově. *Slovo a slovesnost* 1, 137–140.
- Šlosar, D. 1982. Vývoj deverbálních substantiv s konkrétním významem v češtině. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 30, 131–142.
- 2002. Pračeština. In: Karlík et al. 2002, 328–332.
- 2008. *Jaké hlavy, takový jazyk*. Brno.
- Šlosar, D. – Večerka, R. – Dvořák, J. – Malčík, P. 2009. *Spisovný jazyk v dějinách české společnosti*. Brno.
- Šmahel, F. 1971. *Idea národa v husitských Čechách*. České Budějovice.
- 2000. *Idea národa v husitských Čechách*. 2. vyd. Praha.
- 2010. *Život a dílo Jeronýma Pražského. Zpráva o výzkumu*. Praha.
- 2013. *Jan Hus. Život a dílo*. Praha.
- 2015a. Instead of conclusion: Jan Hus as writer and author. In: Šmahel 2015b, 370–409.
- (ed.) 2015b. *A Companion to Jan Hus*. Leiden – Boston.
- Šmahelová, H. 2002. *Prolamování struktur*. Praha.
- 2011. *V síti dějin literatury národního obrození*. Praha.
- 2015. O vědě, ideologii a strukturalismu. *Slovo a smysl* 12, č. 23, 105–114.
- Šmejkalová, M. 2015. *Praporu věren i ve ztraceném boji. Vladimír Šmilauer – život a dílo filologa (1895–1983)*. Praha.
- Štaif, J. 2009. *František Palacký. Život, dílo, mýtus*. Praha.
- Šťastný, R. 1984. Pokus o typizaci kultury obrození. *Literární měsíčník* 13, č. 5, 133–134.
- Štefek, K. 1998. K problematice strukturalismu v Kutnarově díle. In: *Podíl Františka Kutnara a agrárního dějepisectví na formování obrazu českého venkova*. Semily, 184–191.
- Štěpán, J. 2004. Němčina na pozadí češtiny ve společnosti národního obrození. *Jazykovědné aktuality* 41, č. 3–4, 4–30.
- Štoll, P. 2013. *Lotyšská kultura a Jednota bratrská. České kontexty lotyšských kulturních tradic v 17.–20. století*. Praha.
- Šusta, J. 1919. *Dvě knihy českých dějin. Kniha druhá: Počátky lucemburské*. Praha.
- 1924. *Z dob dávných i blízkých. Sbíрка rozprav a úvah*. Praha.

- 1999. *Úvahy o všeobecných dějinách. Velké milníky*. Ed. E. Jandová. Praha.
- Tadra, F. 1897. *Kulturní styky Čech s cizinou až do válek husitských*. Praha.
- Teich, M. (ed.) 1998. *Bohemia in History*. Cambridge.
- Tejchman, M. 2011. Česko-irské vztahy. In: *Akademická encyklopedie českých dějin*. II. Ed. J. Pánek. Praha, 213–216.
- Ternes, E. 1979. Die Sonderstellung des Bretonischen innerhalb der keltischen Sprachen. Eine typologische Untersuchung. *Zeitschrift für celtische Philologie* 37, 214–228.
- 1992. The Breton language. In: MacAulay 1992, 371–452.
- 2011a. Neubretonisch. In: Ternes 2011b, 431–530.
- (ed.) 2011b. *Brythonic Celtic – Britannisches Keltisch. From Medieval British to Modern Breton*. Bremen.
- Thomas, A. 1998. *Anne's Bohemia: Czech Literature and Society, 1310–1420*. Minneapolis – London.
- Thomas, A. R. 1992. The Cornish language. In: MacAulay 1992, 346–370.
- Thomas, G. 1978. The role of calques in the early Czech language revival. *The Slavonic and East European Review* 56, 481–504.
- Thomason, S. G. 2001. *Language Contact: An Introduction*. Edinburgh.
- Thomason, S. G. – Kaufman, T. 1988. *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley – Los Angeles – London.
- Thomson, G. – Williams, N. (ed.) 2007. *Bewnans Ke – The Life of St Kea: A Critical Edition with Translation*. Exeter.
- Timm, L. A. 2010. Language, culture and identity in Brittany: The sociolinguistics of Breton. In: Ball–Müller 2010, 712–752.
- Timofejev, D. 2013. „... čeština ve většině okresů země je stále ještě nezbytná ...“ Existoval jazykový program v nařízeních Josefa II. pro země Koruny české? *Cor-nova* 3, č. 1, 63–82.
- Toman, J. 1995. *The Magic of a Common Language: Mathesius, Jakobson, Trubetzkoy, and the Prague Linguistic Circle*. Cambridge (MA).
- 1997. Jakobson and Bohemia / Bohemia and the East. In: *Jakobson entre l'Est et l'Ouest, 1915–1939. Un épisode de l'histoire de la culture européenne*. Ed. F. Gadet a P. Sériot. Lausanne, 237–247.
- 2003. A project and its grandeur: The Prague Circle through the prism of Havránek/Jakobson letters. In: Nekula 2003, 195–208.
- 2011. *Příběh jednoho moderního projektu. Pražský lingvistický kroužek, 1929–1948*. Přel. V. Petkevič. Praha.
- Tonnerre, N. Y. 1998. Celtic literary tradition and the development of a feudal principality in Brittany. In: *Literacy in Medieval Celtic Societies*. Ed. H. Pryce. Cambridge, 166–182.
- Tornow, S. 2005. *Was ist Osteuropa? Handbuch der osteuropäischen Text- und Sozialgeschichte von der Spätantike bis zum Nationalstaat*. Wiesbaden.
- 2009a. *Abendland und Morgenland im Spiegel ihrer Sprachen. Ein kulturhistorischer Vergleich*. Wiesbaden.
- 2009b. Ost- und Westeuropa in sprachlicher Hinsicht. In: *Eurolinguistik. Entwicklungen und Perspektiven*. Ed. U. Hinrichs, N. Reiter a S. Tornow. Wiesbaden, 67–112.
- 2010. Wo endet Europa im Osten? Versuch einer historischen Regionalisierung. In: *Handbuch der Eurolinguistik*. Ed. U. Hinrichs. Wiesbaden, 69–89.
- 2011. *Handbuch der Text- und Sozialgeschichte Osteuropas. Von der Spätantike bis zum Nationalstaat*. 2. vyd. Wiesbaden.

- Trávníček, F. 1924. *Příspěvky k nauce o českém přízvuku*. Brno.
- 1935. *Historická mluvnice československá*. Praha.
- Třeštit, D. 1999. *Myslití dějiny*. Praha – Litomyšl.
- 2001. *Vznik Velké Moravy. Moravané, Čechové a střední Evropa v letech 791–871*. Praha.
- 2005. *Češi a dějiny v postmoderním očištění*. Praha.
- 2008. *Zápisník a jiné texty k dějinám*. Praha.
- Tristram, H. L. C. 2001. Sprache und Identität in Minoritätensprachen. Zwei Fallbeispiele: Irisch und Bretonisch. In: *Sprachkontakt und Sprachvergleich*. Ed. G. Haßler. Münster, 9–37.
- Trnka, B. 1947–48. Jazykozpyt a myšlenková struktura doby. *Slovo a slovesnost* 10, 73–80.
- 1966. Linguistics and the ideological structure of the period, In: Vachek 1966, 152–165.
- 1982. *Selected Papers in Structural Linguistics*. Ed. V. Fried. Berlin – New York – Amsterdam.
- Trost, P. 1975. K jazykové teorii Komenského. In: Kvapil 1975, 69–70.
- 1979. Die Sprachdoktrin Komenskýs. *Acta Comeniana* 4, č. 2 (*Archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského* 28, č. 2), 321–328.
- Troubetzkoy, N. S. 2006. *Correspondance avec Roman Jakobson et autres écrits*. Ed. P. Sériot. Lausanne.
- Trubetzkoy, N. S. 1939. *Grundzüge der Phonologie*. Prague.
- 1954. *Altkirchenslavische Grammatik. Schrift-, Laut- und Formenlehre*. Ed. R. Jagoditsch. Wien.
- 2001. *Studies in General Linguistics and Language Structure*. Ed. A. Liberman. Durham – London.
- 2005. Die Höhen und die Tiefen der russischen Kultur. In: N. S. Trubetzkoy: *Russland – Europa – Eurasien. Ausgewählte Schriften zur Kulturwissenschaft*. Ed. F. B. Poljakov. Wien, 178–194.
- Tschirschky, M. W. 2006. *Die Erfindung der keltischen Nation Cornwall. Kultur, Identität und ethnischer Nationalismus in der britischen Peripherie*. Heidelberg.
- Tuchtenhagen, R. 2010. Rezension zu Tornow 2005. *Nordost-Archiv* 19, 340–345.
- Tureček, D. 2005. Murkovy „Deutsche Einflüsse“ a jejich české přijetí. In: *Matija Murko v myšlenkovém kontextu evropské slavistiky*. Ed. I. Pospíšil a M. Zelenka. Brno, 87–99.
- 2014. Die tschechische Literatur 1800–1850: national, mitteleuropäisch oder modern? *Zeitschrift für Slawistik* 59, 153–167.
- Tylová, M. 1990. Bibliografický soupis publikovaných prací akademika Bohuslava Havránka. *Slavica Pragensia* 34, 309–358.
- Ubieto, A. – Reglá, J. – Jover J. M. – Seco, C. 1990. *Introducción a la Historia de España*. 18. vyd. Barcelona.
- Uhlíř, Z. 2015. *Jan Hus. Problém přijmout svobodu*. Praha.
- Urban, J. 2010. *Venkov pod kolektivizační knutou. Okolnosti exemplárního „kulackého“ procesu*. Praha.
- Urban, O. 1994. Národ v dějinách českých zemí (K otázce formování novodobé české společnosti). In: *VII. sjezd českých historiků, Praha 24.–26. září 1993*. Praha, 55–68.
- 2003. *Kapitalismus a česká společnost. K otázkám formování české společnosti v 19. století*. 2. vyd. Ed. M. Sekera. Praha.

- Urbánek, R. 1940. Anna Anglická, „dobrá královna“. In: *Královny, kněžny a velké ženy české*. Ed. K. Stloukal. Praha, 128–137.
- Vachek, J. 1962. On the interplay of external and internal factors in the development of language. *Lingua* 11, 433–448.
- 1964a. On some basic principles of ‘classical’ phonology. *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* 17, 409–431.
- (ed.) 1964b. *A Prague School Reader in Linguistics*. Bloomington.
- 1966. *The Linguistic School of Prague: An Introduction to its Theory and Practice*. Bloomington – London.
- 1968. *Dynamika fonologického systému současné spisovné češtiny*. Praha.
- (ed.) 1972. *Z klasického období pražské školy 1925–1945*. Praha.
- 1976a. Linguistic typology and linguistic characterology. In: *Linguistic Studies offered to Joseph Greenberg on the Occasion of his Sixtieth Birthday*. I. Ed. A. Juillard. Saratoga, 223–226.
- 1976b. *Selected Writings in English and General Linguistics*. The Hague – Paris.
- 1982. Vilém Mathesius. In: *Mathesius 1982*, 455–463.
- (ed.) 1983. *Praguiana: Some Basic and Less Known Aspects of the Prague Linguistic School*. Amsterdam.
- 1989. *Written Language Revisited*. Ed. P. A. Luelsdorff. Amsterdam – Philadelphia.
- 1994. *Vzpomínky českého anglisty*. Praha.
- 2002. Prolegomena to the history of the Prague School of linguistics. *Travaux du Cercle linguistique de Prague, n.s.* 4, 3–81.
- Válka, J. 2005. *Husitství na Moravě, náboženská snášlivost, Jan Amos Komenský*. Brno.
- Van Dussen, M. 2012. *From England to Bohemia: Heresy and Communication in the Later Middle Ages*. Cambridge.
- Vaniček, V. 2015. Paradoxy marxistické medievistiky z pohledu současnosti (koncept státotvorné družiny raného středověku v české a německé historiografii). In: *X. sjezd českých historiků, Ostrava 14.–16. 9. 2011. Svazek IV*. Ed. A. Zářický, P. Kadlec a M. Závodná. Ostrava, 13–39.
- Vaughan, R. 1828. *The Life and Opinions of John de Wycliffe, D. D.* II. London.
- Vavřínek, V. 2013. *Cyril a Metoděj mezi Konstantinopolí a Římem*. Praha.
- Večerka, R. 2002. Gramatiky češtiny. In: *Karlík et al. 2002*, 158–162.
- 2007. Mluvnictví do konce druhé světové války 1945. In: *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Ed. J. Pleskalová, M. Krčmová, R. Večerka a P. Karlík. Praha, 11–62.
- 2013. *Slovník českých jazykovědců v oboru bohemistiky a slavistiky*. Brno.
- Velčovský, V. 2014. *Nesoužití. Česko-německá jazyková politika 18.–20. století*. Praha.
- Velmezova, E. 2007. *Les lois du sens : la sémantique marriste*. Bern etc.
- (ed.) 2011. *Langue(s). Langage(s). Histoire(s)*. Lausanne.
- Vepřek, M. 2013. *Modlitba sv. Řehoře a Modlitba vyznání hříchů v církevněslovanské a latinské tradici*. Olomouc.
- Vetter, E. 1997. *Nicht mehr Bretonisch? Sprachkonflikt in der ländlichen Bretagne*. Frankfurt am Main etc.
- Vévoda, R. 1996a. Václav Černý jako „nepřátelská osoba“. In: *Brožová 1996*, 328–338.

- 1996b. Muž, který byl nepohodlný aneb od agenta III. internacionály k agentovi FBI (Poznámky k životním osudům Romana Jakobsona ve světle archívních dokumentů ministerstva vnitra). *Střední Evropa* 12, č. 64, 65–75 a č. 65, 88–100.
- Vidmanová, A. 1974. Autoritäten und Wiclif in Hussens homiletischen Schriften. In: *Antiqui und Moderni. Traditionsbewußtsein und Fortschrittsbewußtsein im späten Mittelalter*. Ed. A. Zimmermann. Berlin – New York, 383–393.
- Viereck, W. – Viereck, K. – Ramisch, H. 2002. *dtv-Atlas Englische Sprache*. München.
- Viktora, V. 2003. *K pramenům národní literatury*. Plzeň.
- Vilikovský, J. 1948. *Písemnictví českého středověku*. Praha.
- Vintr, J. 2001. *Das Tschechische. Hauptzüge seiner Struktur in Gegenwart und Geschichte*. München.
- 2008a. *Studien zur älteren tschechischen Grammatographie*. München.
- 2008b. Bible (staroslověnský překlad, české překlady). In: *Lexikon české literatury*. 4/II. Ed. L. Merhaut. Praha, 1882–1887.
- Vladyka, J. 1947. *Josef Jungmann služebník i pán české řeči*. Praha.
- Vlček, J. 1960. *Dějiny české literatury*. II. 5. vyd. Ed. O. Svejková a F. Svejkovský. Praha.
- Vodička, F. 1948. *Počátky krásné prózy novočeské. Příspěvek k literárním dějinám doby Jungmannovy*. Praha.
- 1958. *Cesty a cíle obrozenské literatury*. Praha.
- 1964. Nový materiál k starému tématu. *Literární noviny* 13, č. 12, 21. 3. 1964, s. 4.
- 1976. *Die Struktur der literarischen Entwicklung*. Ed. F. Boldt. München.
- 1998. *Struktura vývoje*. 2. vyd. Ed. D. Magincová a Č. Pelikán. Praha.
- Voit, P. 2012. Mikuláš Bakalář jinak. *Kniha, zborník o problémech a dejinách knižnej kultúry* 29, 68–106.
- 2013. *Český knihtisk mezi pozdní gotikou a renesancí I: severinsko-kosořská dynastie 1488–1557*. Praha.
- Vyčichlová, V. 2004. La révision de l'historiographie positiviste et la perception de l'école des *Annales* dans l'historiographie tchèque des années 1920 et 1930. In: *L'inspiration française dans les sciences sociales en Pays tchèques*. Ed. P. Horská a M. Nodl. Prague, 149–200.
- Vyhlídal, Z. 2006. *Obrozenský spisovatel Matěj Josef Sychra (život a dílo)*. 2. vyd. Tišnov.
- Vykypěl, B. 2000. Rezension zu Betsch 2000. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 48, 196–200.
- 2001. Rezension zu Marvan 2000. *Listy filologické* 124, 33–37.
- 2002. Skalička – Hjelmslev (Praha – Kodaň). *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 50, 5–37.
- 2003a. „Das phonologische Inventar und seine morphologische Klassifizierung“ (einige Bemerkungen). *Acta linguistica Lithuanica* 48, 159–175.
- 2003b. Vokale und Konsonanten als Selbst- und Mitlaute (mit Beispielen aus dem Obersorbischen). *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 51, 57–82.
- 2005. *Glossematikstudien. Unzeitgemäße Betrachtungen zu Louis Hjelmslevs Sprachtheorie*. Hamburg.
- 2006. *Essais zur Prager Typologie (mit einer Bibliographia typologica Pragensis)*. München.

- 2008a. Nachwort: Bohemistik, Sprachkontakt, Prager Schule. In: Berger 2008, 71–74.
- 2008b. *Život a dílo Adolfa Erharta. Kapitola z dějin české vědy*. Praha.
- 2009a. *Empirical Functionalism and the Prague School*. München.
- 2009b. What is the Prague School? In: *Recherches fonctionnelles et structurales 2009*. Ed. B. Vykypěl a V. Boček. München, 9–27.
- 2010. Kritika Listů filologických v roce 1952. *Listy filologické* 133, 169–173.
- (ed.) 2012a. *Vilém Mathesius: Contributions to his Life and Work*. München.
- 2012b. Dvě drobnosti z dějin brněnské jazykovědy. *Linguistica Brunensia* 60, 234–236.
- 2013a. *Skizzen zur linguistischen Historiographie*. München.
- (ed.) 2013b. *Bohuslav Havránek: Contributions to his Life and Work*. München.
- 2015. *Problems of Historical Linguistics*. München.
- Vykypělová, T. 2004. Zur Intellektualisierung in der Morphologie. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 52, 83–94.
- 2006. České výrazy v rakouské a vídeňské němčině. In: *Přednášky a besedy z XXXIX. běhu Letní školy slovanských studií*. Ed. E. Rusinová. Brno, 162–189.
- 2007. Relikty duálu v novočeské kodifikaci. In: *Přednášky a besedy z XL. běhu Letní školy slovanských studií*. Ed. E. Rusinová. Brno, 223–255.
- 2013a. *Wege zum Neutschechischen. Studien zur Geschichte der tschechischen Schriftsprache*. Hamburg.
- 2013b. Čeština „dlouhého 16. století“: kontexty. In: Dittmann–Uličný 2013, 26–40.
- 2014. *Sechs Beiträge zur Geschichte des Tschechischen*. München.
- 2015. K vlivu polštiny na češtinu. In: *Přednášky a besedy z XLVIII. ročníku Letní školy slovanských studií*. Ed. E. Rusinová. Brno, 214–219.
- Vyskočil, A. 1947. *Znamení u cest. Kritické studie*. Brno.
- Wakelin, M. F. 1975. *Language and History in Cornwall*. Leicester.
- Walsh, K. 1998. Lollardisch-hussitische Reformbestrebungen in Umkreis und Gefolgschaft der Luxemburgerin Anna, Königin von England (1382–1394). In: *Häresie und vorzeitige Reformation im Spätmittelalter*. Ed. F. Šmahel. München, 77–108.
- Wellek, R. 1995. Václav Černý. In: *Paměti Václava Černého v kritickém zrcadle exilu a disentu (1983–1989)*. Ed. F. Knopp. [Praha], 27–30. (příloha občasníku TVAR – edice TVARy, řada A, svazek 6, 1995)
- Wiemer, B. – Hansen, B. 2012. Assessing the range of contact-induced grammaticalization in Slavonic. In: *Grammatical Replication and Borrowability in Language Contact*. Ed. B. Wiemer, B. Wälchli a B. Hansen. Berlin – Boston, 67–155.
- Williams, N. J. A. 2011. Middle and Late Cornish. In: Ternes 2011b, 237–357.
- Willis, D. 2009. Old and Middle Welsh. In: Ball–Müller 2009, 117–160.
- Wilson, J. 2010. *Moravians in Prague: A Sociolinguistic Study of Dialect Contact in the Czech Republic*. Frankfurt am Main etc.
- Wissenschaftliche Weltauffassung. Der Wiener Kreis*. Wien 1929.
- Wmffre, I. 1998a. *Central Breton*. München – Newcastle.
- 1998b. *Late Cornish*. München – Newcastle.
- 2007. *Breton Orthographies and Dialects: The Twentieth-century Orthography War in Brittany*. Oxford – Bern etc.
- Woldt, C. 2010. *Sprache als Wert – Werte in der Sprache. Untersuchungen zu Bewertung von Sprache allgemein und Komposita im Besonderen in der tschechischen Sprachgeschichte*. München – Berlin.
- Wollman, F. 1928. *Slovesnost Slovanů*. Praha.

- 2003. *Die Literatur der Slawen*. Ed. R. Ibler a I. Pospíšil. Frankfurt am Main.
- Wright, S. 2011. Language and nation building in Europe. In: Kortmann–Auwera 2011, 775–788.
- Zelený, V. 1873a. *Život Josefa Jungmanna*. Praha.
- 1873b. Vácslav Stach, „starý veršovec“. *Osvěta* 3, 482–504, 724–741, 841–853.
- Zeman, D. 2009. Überlegungen zum mitteleuropäischen Sprachbund: zum Begriff des Sprachbundes und den linguistischen Aspekten des tschechisch-deutschen Sprachkontaktes. *Germanoslavica* 20, č. 2, 35–50.
- 2011. Tschechische Einflüsse im Wienerischen auf phonologischer, phraseologischer sowie lexikalischer Ebene. Einige Bemerkungen zu den österreichisch-tschechischen Sprachbeziehungen. *brücken, Germanistisches Jahrbuch Tschien-Slowakei*, N.F. 19, 43–91.
- Zima, P. V. 1997. Formalismus und Strukturalismus zwischen Autonomie und Engagement. In: *Prager Schule: Kontinuität und Wandel*. Ed. F. W. Schwarz. Frankfurt am Main, 305–315.
- 1999. Jan Mukařovský's aesthetics between autonomy and the avant-garde. In: Macura–Schmid 1999, 69–74.
- 2000. Formalismus a strukturalismus mezi autonomií a angažovaností. Sedm tezí. In: *Slovo – struktura(lismus) – příběh. Pocta Květoslavu Chvatíkovi*. Ed. J. Schneider. Olomouc, 45–54.
- Zlámal, B. 2008. *Příručka českých církevních dějin*. IV. Olomouc.

Doktorská disertace

Perspektiven auf die Geschichte des Tschechischen und die tschechische Geschichte. München: LINCOSM Europa 2016. (LINCOSM Studies in Slavic Linguistics, 41.) 235 s. ISBN 978–3–86288–707–1

Dřívější verze kapitol doktorské disertace, příp. jejich částí

I. kap.: „Analytisches Vergleichen“ keltischer und slavischer Sprachen

„Analytisches Vergleichen“ keltischer und slavischer Sprachen: einige Fragmente. *Jazykovedný časopis* 63, 2012, 91–107.

II. kap.: Ältere tschechische Grammatographie und funktional-strukturelle Linguistik

Josef Vintr, ältere tschechische Grammatographie, funktional-strukturelle Linguistik. In: J. Vintr: *Studien zur älteren tschechischen Grammatographie.* München 2008, 99–122.

III. kap.: Komutace v glosematice a ve fonologii: případ staročeských „likvid“

Komutace v glosematice a ve fonologii: případ staročeských „likvid“. In: *Čeština – univerzálie a specifika* 5. Ed. Z. Hladká, P. Karlík. Praha 2004, 420–426.

IV. kap.: Older Czech in the mirror of language contact

IV.2.1.: Slavonic articles in areal context: A contribution to explicative contrastive linguistics. In: *Theory and Empiricism in Slavonic Diachronic Linguistics.* Ed. I. Janyšková, H. Karlíková. Praha 2012, 377–384: zde s. 377–378.

IV.2.2.: Slavonic-Baltic Addenda to the World Lexicon of Grammaticalization. *Jazykovedný časopis* 61, 2010, 131–144: zde s. 134–136.

IV.3. Nochmals zum deutschen Einfluss auf das Tschechische im Bereich der Phonologie. *Linguistica Brunensia* 57, 2009, 107–113.

IV.4.1. Havránekian inspirations. In: *Bohuslav Havránek: Contributions to his Life and Work.* Ed. B. Vykypěl. München 2013, 57–66: zde s. 59–62.

V. kap.: Creating the nation

Recenze: D. L. Cooper: *Creating the Nation: Identity and Aesthetics in Early Nineteenth-century Russia and Bohemia* (DeKalb 2010). *Linguistica Brunensia* 61, 2013, 261–262.

VI. kap.: Vilém Mathesius – einige Bemerkungen zu seinem Leben und Werk

Vilém Mathesius – einige Bemerkungen zu seinem Leben und Werk. In: *Vilém Mathesius: Contributions to his Life and Work.* Ed. B. Vykypěl. München 2012, 67–76.

VII. kap.: Linguistik und die ideologische Struktur der Zeit

VII.1. *Život a dílo Adolfa Erharta. Kapitola z dějin české vědy.* Praha: Lidové noviny 2008: zde s. 89–90.

VII.4.1. Havránekian inspirations. In: *Bohuslav Havránek: Contributions to his Life and Work.* Ed. B. Vykypěl. München 2013, 57–66: s. 63–65.

VIII.–X. kapitoly byly psány pro knihu:

VIII. Die Höhen und die Tiefen der tschechischen Kultur

IX. Wo liegt Böhmen und andere wichtige Fragen

X. Dialektisch assimilierte Peripherie oder Wyclif, Hus und die Bibel

Perspectives on the History of Czech and the Czech History

Summary

As his doctoral dissertation the author proposes his book *Perspektiven auf die Geschichte des Tschechischen und die tschechische Geschichte* (München, LINCOM Europa, 2016 = LINCOM Studies in Slavic Linguistics, Vol. 41, 235 pp., ISBN 978–3–86288–707–1). In this book, he tries to throw new perspectives on some old questions of the history of Czech and the Czech history. One of the leitmotifs of his work is the comparative perspective, neglected often in Bohemistics. Very enriching in this respect can be a systematic comparison with Celtic nations and their languages: both they and Czech(s) were in the magnetic field of big dominant nations and languages and the cultural influence mediated by these nations and languages, while at the same time possessing their own specific cultural and linguistic components. In the first chapter (Ch. I: „Analytisches Vergleichen“ keltischer und slavischer Sprachen, pp. 9–65), some sketches regarding this topic are offered. Another topic, being also comparative in essence, is the performance of the early Czech grammatology: in the second chapter, the author looks at the work of old Czech grammarians from the point of view of the functional-structural Praguian School (Ch. II: Ältere tschechische Grammatographie und funktional-strukturelle Linguistik, pp. 67–102). The next chapter offers another variation of the comparative perspective set in the second chapter: it demonstrates how two structuralist theories differently see one feature of Old Czech (Ch. III: Komutace v glosematice a ve fonologii: případ staročeských „likvid“, pp. 103–110). The fourth chapter deals with Czech-German contact, and the author tries to avoid a mere nationally evaluative perspective (Ch. IV: Older Czech in the mirror of language contact, pp. 111–131). Three next chapters continue, in a sense, the topic of the fourth chapter, making some remarks on the nature of the modern Czech nation whose relationship to Germans is one of its important definitional features. First, the author formulates brief polemical remarks on the view of nations as constructs (Ch. V: Creating the nation, pp. 133–135). Further, he deals with one distinct intellectual figure of the modern Czech nation: the linguist Vilém Mathesius (Ch. VI: Vilém Mathesius – einige Bemerkungen zu seinem Leben und Werk, pp. 137–152). Finally, he writes about the community of Czech linguists under the communist regime (Ch. VII: Linguistik und die ideologische Struktur der Zeit, pp. 153–172). The final part of the book consists of another three chapters, dealing with the value of Czech history and literature and the position of the Czech culture in Europe. First, the author tries to sketch the heights and the depths of Czech society and Czech literature as seen by him (Ch. VIII: Die Höhen und die Tiefen der tschechischen Kultur, pp. 173–178). Further, he considers the position of the medieval Czech lands in Europe (Ch. IX: Wo liegt Böhmen und andere wichtige Fragen, pp. 179–186). Finally, he emphasizes the dialectic nature of assimilation of cultural peripheries, giving one example of the reverse influence leading from the periphery to the center (Ch. X: Dialektisch assimilierte Peripherie oder Wyclif, Hus und die Bibel, pp. 187–191).